The First Telugu Bi-Weekly in Andhra Desa and the only Telugu Newspaper for H.E.H. The Nizam's Dominions

గోలకొండ పత్రిక

GOLKONDA PATRIKA

HYDERABAD-DN Thursday 20-6-1935

1-3199 ప్రతి సోమ, గురువారములందు ప్రకటింపబడును

సంపుటము ౧౦ | సంచిక ౧౩

త్రూప్బజారు, హైదరాబాదు (దక్కన్)

శ్రీ యువనామ సం॥ జ్యేష్ఠ బ॥ ౧ గురువారము ౧౮ — ౬ — ౧౩౪౪ ఫ.

౬ రూపాయలు సం॥ చందా

నాట్యకళకు మోక్షసాధనాశక్తి ఉంది

సంగీతాన్ని నాటకరంగంనుంచి గెంటించెయ్యాలి

స్థానం నరసింహారావుగారి "మహోన్నతాదర్శం"

రెడ్డివిద్యాలయములో వారిమధురోపన్యాసము

"సంగీతాన్ని పూర్తిగా నాటకరంగంనుంచి యెప్పుడైతే తీసెయ్యగల్గుతామో- అదిఒకగొప్పవిషయం. అదేనాట్యకళకు మహోన్నతాదర్శం" అని స్థానం నరసింహారావుగారు గతశుక్రవారమునాడు రెడ్డివిద్యాలయ భవనమందు నాట్యకళోపాసక సంఘముయొక్క వార్షికోత్సవసందర్భమున "సంగీతం, నాట్యకళ" అను విషయమునుగూర్చి ఉపన్యసించుచు, యేసంకోచమునుగాని చూపకుండా నొక్కిచెప్పిరి

[illegible]

ఆయా నాటకులు సంగీతాన్ని అభ్యసిస్తున్నారు. ఏం చూసినా ప్రేక్షకులకోసమే. ప్రేక్షకుల్లో అనేకరకాలవాళ్లుంటారు. కొందరికి సంగీతంమీద యిష్టం ఉండవచ్చు. [illegible] సంతోషపెట్టడానికి గాను సంగీతంతో ప్రయోగిస్తారు నటులు. [illegible] నిరుపయుక్తమైనది. [illegible] కొందరి [illegible] సంతోష పెట్టుటకై నటులు సంగీత [illegible] చేయవలసి యుండును. కాని నాటకములో సంగీతాలాపములను [illegible] తప్పుగా.

* * * * *

సంగీతం నాటకంలో యెంతవరకు ప్రధానం? భైరవి పాడండి — ఆరభి పాడండి, కల్యాణి పాడండి — [illegible] పాడండి ఏరాగమైనా పాడండి — ప్రతిదాన్లో కొన్ని విభ్రమస్థానాలు ఉంటాయి. అవి [illegible] శబ్దానికి సరియైన [illegible] [illegible] [illegible] శ్రుతి [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] అందమైన [illegible] సంగీతం నాటకానికి వేరేసంగీతంలేదు. [illegible] [illegible] తెలుసుకొని [illegible] తల్లి [illegible] [illegible] ప్రేక్షకులు [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] సంగీతం. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] సంగీతం ఉంటుందని, పురుషుని స్వరాల్లో ఉండదని [illegible] [illegible] [illegible] కొన్ని [illegible] ఉంటుందనీకాని [illegible] [illegible] [illegible] మనుష్యస్వభావానికి [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] సంగీతంలో [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] సంగీతా లాపమున్నా, సంగీతాలాపము లేక [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] — [illegible] [illegible] గ్రహించి సంగీత ప్రాధాన్యమును [illegible] [illegible] ప్రయోగింపటగలరని [illegible] [illegible]

* * *

స్థానం నరసింహారావుగారు మొదటిరోజు [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] (హైదరాబాదు) నగర [illegible] ప్రకటింపబడిన ప్రకారము [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] మొదట నాట్యకళ [illegible] [illegible] వివరించిరి [illegible]

నాటకరంగము ఒక పవిత్రమైనస్థలము. నాట్యకళలో మోక్షసాధనశక్తి ఉంది. నిజంగా పవిత్రుడై, సమర్థుడైన నటునికి మోక్షసామ్రాజ్యం అరచేతిలో నేఉంది. వేరే [illegible] విజ్ఞానమయమయిన [illegible] గుహల్లో [illegible] తపస్సుచేయాల్సిన అవసరమే లేదు. [illegible] ఆతనికి మోక్షం [illegible] శక్తి కలిగినది. కాబట్టి నాట్యకళ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

కాని యిప్పుడు నటులవల్ల ఆట్టి నాట్యకళ ఒక నీచ [illegible] చూడబడేస్థితివచ్చింది. స్థానం నరసింహారావుగారు మొదటవేషాలువేసే దినాల్లో [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] తనపిల్లవాడు నాటకాల్లో వేషాలువేస్తాడని చెప్పుకోడానికి సిగ్గుపడి, అమె తనఅబ్బాయి నాటకశాలలో [illegible] [illegible] చెప్పుకుంటుండేదట. స్థానం నరసింహారావుగారు [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] కారణం చెప్పలేకపోయ్యేదట. అయినా [illegible] మనస్సులో మాత్రం నాట్యకళపయి [illegible] తక్కువ అనే అభిప్రాయమే. ఇదేవిధంగా చాలామందికిపుంది. దీనికి కారణం నటులే. [illegible] [illegible] పవిత్రంగా, ప్రశాంతముగా ఉండవలసిన రంగస్థలాన్ని నటులు [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] అపవిత్రంగా చేసి [illegible] ప్రజలను [illegible] [illegible] కలిగించేట్టు చేశారు.

నాటకం గొప్పతనాన్ని ప్రేక్షకులకు ప్రత్యక్షం [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] తెలియజేయాలి [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] అవసరం అవుతుంది ఇప్పుడు [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] గుణాన్ని స్పష్టంగా చూ

పించి గ్రహించబడిందని ప్రేక్షకుల మనస్సులో [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] దాన్ని స్పష్టంగా చూపెంచి [illegible] [illegible] [illegible] కలిగించాలి. ఆ ముద్రను దృష్టిలో నుంచుకొని దాని [illegible] [illegible] [illegible] దోషాన్ని ప్రదర్శించరాదు. కాని యిప్పుడు నటులు దోషానికే ప్రాధాన్యం [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] పాత్రమైనది.

* * *

నటుడు యేవిధంగా [illegible] సాధించగలుగుతాడు? నాట్యకళకు మోక్షసాధనకు యేంసంబంధమున్నది. నటుడు వేషం వేసికొని రంగస్థలం ప్రవేశించగా [illegible] వ్యక్తిత్వాన్ని [illegible] [illegible] [illegible] ధరించాడో ఆపాత్రలో [illegible] [illegible] ఆదేశాన్ని ప్రేక్షకులు [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] రంగంలోకి వచ్చిన వాళ్లంతా నటులు కాదు. నటుడు ప్రేక్షకులమనస్సుల్లో స్త్రీ [illegible] పురుషత్వాన్ని దివ్యాసంచేయగల సమర్థుడుగా నుండాలి. రంగస్థలంమీద [illegible] [illegible] నటుడు [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ప్రదర్శిస్తున్నాడంటే, ప్రేక్షకులో [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] నాటకంలో [illegible]

ఇట్లు చేయుటకు నటుడు తనపూర్వవ్యక్తిత్వాన్ని మరచిపోయి పూర్ణముగా [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] రంగస్థలము [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] రంగస్థలం [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] నాటకం కాదు. యథార్థముగా జరుగుచుంటే నాటకమంటే జరిగిన వాస్తవము యొక్క యనుకరణమాత్రమే. అనుకరణలో [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] పూర్తిగా [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] పూర్తిగా [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] పూర్తిగా [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] స్త్రీపురుషవేషాలను [illegible] [illegible] రంగస్థలంమీద ప్రదర్శించినా [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] కాబట్టి ప్రేక్షకులు యున్నారని [illegible] [illegible] తెలివిస్థితిలో యుండి, ప్రేక్షకులకు కూడా [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

భావాలతో తన్మయుడవుతాడు. రంగస్థలంలో [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] నటునిలో పుట్టిన [illegible] [illegible] [illegible] ప్రేక్షకుల్లో యిట్టేపాటు భూతి కలిగిస్తుంది. [illegible] ప్రవేశం [illegible] ప్రత్యక్షమనకరణదశను దాటి [illegible] [illegible] [illegible] నటుని [illegible] [illegible] [illegible] రంగస్థలం దాటి [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] రంగస్థలంలో [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ప్రదర్శించే నటునికి [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] తల [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] నటునికి [illegible] [illegible] [illegible] యిట్టేవందర్భాలలో [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] నిజంగా [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] స్థానం నరసింహారావుగారు [illegible] నిజమేయయినప్పుడు, నేను చంద్రమతిని కాను. [illegible] కాబట్టి [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] మోక్షాన్ని పొందగలవారు [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]?

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] రంగస్థలమును పవిత్రమనోన్నత [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ఆవశ్యకము గ [illegible] [illegible]

ఆక్రందనము

మంచళ్ల సుదర్శనాచార్యులుగారు

ఉ. అంపవురోతశ్చట్టుగ విరామములేక
తపించి దైవమా
చంపెద రేమొ! నిర్దయుడు సాహసులైన
వరాయి వారు నా
పెంపును జూడలేక కసుమించెద
శక్తి యుదప్పనేతి తా
కంపము జెంది తూపరుల కన్నులు
మూతపడంగ భ్రాంతియూ.

ఉ. క్షీరము గ్రోలి తృప్తివడి చేటుదలంపక
గుద్దినారహా
పీరలు నాదు రొమ్ము నవయి పెండ్లికి
వచ్చిన వారెచుట్టలం
మారితినే! కృతఘ్నులయి వ్యాపాము
ఖన్నరె పుత్రులే క్రియా
శూరులుగారటంచు తన చోద్యముజూపె
ననంగ కంపిలెర్.

చ. దినదినమిూ దరిద్రులకు తిండియెలేక
కృశించుచుండ నిం
టను గలసొమ్ము జూచుకొని నాట్యము
జేసెదు భాగ్యవంతు లా
ర! నిరతమిూ దరిద్రులిటు రాత్రిబవల్
కృషిచేయ కుండకదా
తినుడు కృతఘ్నులార యని తిట్టుచు
కోపము వర్ష శరీర మం
తను వణికించనన్నటుల భ్రాంతి
నిరాశను జెంది కంపిలెర్.

ఉ. పావము పండెనేటికి కృపా పరి
పూర్ణులు జన్మమెత్తి సం
స్థావన జేతురెల్లెడల ధర్మము నో
యవిరేకులార! మిూ
చే పనిపూర్తిగాదు దయజేయుడు మృత్యు
ముఖంబునందు నా
లోపల దాగి యుండుడని లోపల
జేర్చె ననంగ కంపిలెర్.

సీ. శౌర్యాగ్ని హోమాట జల్లారిపోయెనో
భారతీయులశక్తి పాడుపడెను
దేశాభిమాన మేదేశాననిలిచెనో
స్వప్రజాసేవలు సాగవిపుడు
ధర్మరాజచ్ఛోట దాగివరుండెనో
కులశీలములు రెండు కొంతతగ్గెను
నాథుండైనట్టి శ్రీనాథుడెట్లుండెనో
ధనలక్ష్మి చెలరేగి చాటుచుండె

గీ. సంభవించినదోనగుల జాటదలచ
వణకె భూమాత గోమాత పరువునిలుప
రండు! తమ్ములార తడవక బ్రతికియుండి
బాగులు మాతృదేవికి సేవ పూర్తిసేయు

ధనలక్ష్మి!

(మంచళ్ల సుదర్శనాచార్యులుగారు)

మ. ధనలక్ష్మీ! యిటు మోసగించితివి కా
దా? నన్ను నమ్మించి, చెంత
నెనిల్చుండి, వరించి, నేటిదనకన్ సం
తోషముం గూర్చి, పె
ల్లిననీ సాహసమేమి! విడనయితిన్
లేదా యొగర్వంబు, పో
యిన మేలయ్యెను రాకు మెప్పుడు పిశా
చీ! శాంతి చేకూరెడిన్.

మ. వినుచో గుండెలు తల్లడిల్లును క్షణం
బిత్తుం, క్షణంబిత్తు మం
చనలే పండితులెందు సత్యమగు నా
యూరోప్ క్రొత్త ప్రాంతము వీ
పుని మేషంబున మాయమాదు పుఖళి!
పోరాడి క్షీణింతురే
నిను మోహించి తొలంగుమాంద్రధకవితా
నీతిన్ ప్రకాశించెదన్.

సీ. పూజాపురస్కార ముల్ జేసి కుప్పించి
దానానుదాసుగా ధనికులకును
కోశాధిగారముల్ కొల్లకొల్లలుగాగ
బంగారుమును నింపు ప్రభువులకును
పనిలేకవినుగత్తి పశ్చిమ దేశమ
ప్రాంతముల దిరుగు రాజులకును
దీనబాంధవులుగ దేశాలను మెనర్చి
కోట్లకొలదిలాగు కూళలకును

తే. గీ. మార్గదర్శకురాలివై మఱుగువడుము
మనుదరిద్రుని, కష్టజీవి నిగ్రహింప
జేయకుము ధనలక్ష్మీ! కృశించియుంటి
నిప్పటికెనిన్ను నమ్మి సహింపలేను.

సీ. తనువెల్లనర్పించి పనిజేసినను గొల్చు
కర్షకులను వీడి కదలినావె!
బలవంతులను గలగి భాగ్యవంతులకమ్మి
భూస్వామి దాత్రియై పూజసేయు
భద్రపతులను శుభమహూర్తమున నిన్ను
మార్వాడి వర్తకుల్ గర్వమనుచు
ఆదరింతురు నిన్ను వ్యామోహితులుగాన
రాచబిడ్డలు పో! పిశాచినేడె

తే. గీ. భాగుపడదుము ముందుని వాగురులను
జిక్కుకొని పోతిమి కుటిల చేరదీతు
రు కఠినహృదయులైనవ రులవరింపు
మింక వారినే! ఏడ్కోలి దేగ్రహించి

సీ. బంగారుపత్రముల్ రంగులీనగజూచి
మోహించినీ దండ మూగునపుడు
వ్యాపారులైవచ్చి పాడిపంటల దోచి
పీకారగులాగిన నిమిషమునను
రక్తధారమువట్టు రక్తకులను వెట్టి
పై బడి దోపించు పట్టువందు
[illegible]
[illegible]

తే. గీ. భారతీయులను వదలి పరుగులెత్తు
[illegible]
[illegible]
[illegible]

తే. గీ. అదియుడియుతన్నెల్ల తొలుత వదలినావు
[illegible]
[illegible]
[illegible]

మార్పు

(కవికొండల వేంకటరావుగారు)

ఈజగపు బిడారి యిసుకపయినడ
నానవాళ్లుపడును నలికములుగ
కాలమను తుఫాను లీలవానిని మాపు
వయగోవదిను మలంపు తలపనుతెమి
క్రొత్తమార్గములు కూడుచుండును కాంతి,
వారియద్దు జాడ పరిధవిల్లు.

హైదరాబాదులో శుభాగమనము

[illegible] సర్వప్రభావాత వ్యాధినివారకుల స్పెషలిస్టు ప్రొఫెసర్ ఆ. పి. శాస్త్రి రాజవైద్య, ఎస్. ఏ. ఎ. వి. ఓ. అర్ గారు ప్రస్తుతము హైదరాబాదునకు విచ్చేసియున్నారు.

[illegible]

ప్రస్తుతనివాసము: ఎక్సెల్సియర్ బిల్డింగు
[illegible] ఆఫీసు ఎదుట
హైదరాబాదు-దక్కన్

జాబులు

శ్రీ జోగీపేట గ్రంథాలయ దుర్దశ

హైదరాబాదు గ్రంథాలయము వలెనే ౧౩ సంవత్సరములక్రితమున ప్రస్తుత సం॥ స్థాపింపబడినట్టి గ్రంథాలయ నియమపట్టికవలనను, కర్తవ్యనిర్ణయవలనను విస్పష్ట మయ్యెడిని. ప్రారంభింపబడిన కొంతకాలము శ్రీగ్రంథాలయపు విద్యలరాశి తన, కొందరు భక్తులను, గ్రంథములను, గ్రంథపఠనములవలన పాటవించినది. „ఓదెలుబంగారము బండ్లో దులగును" చేయునట్లు కొందరు ప్రోత్సహించు కృషివలన కొలుపోయిన దీపకమందిరమును విస్తరించుచు సమాధియందున్నది. శ్రీ తెలుగు గాంధీ చేత ప్రారంభించబడిన తాత్పర్యనిశ్చయము శ్రీభగవద్గీత మొదలగు గ్రంథాలయము దాతలచే తులనెంతేని క్రమముగ పఠనమందిరమునకు వచ్చి సిద్ధి పొందుచుండిరి. గుపండితులు గారు కొందఱు గ్రంథమువలన బహిర్గతమాయెను. గ్రంథాలయమంతయు ధూళి దూసరితమై కాలు పెట్టిన యడుగుల మార్గపు గుర్తులుండెను. మరియుంబల్లి పాదుల పఠనమందిరము నకొలుకు నింపుచు కుసుమములు లేవు. శోభను సంపాదించుచుండెను. లోపల చెదపురుగులు నాశనము చేయుచున్నవి. తెలుగు గ్రంథములు సంచి పట్టుబడియుండెను. లోపల పెద్దపెద్ద గ్రంథాలయపు బంగారు కట్టలు చినిగిపోయి పడియుండెను. శ్రుతిస్మృతి పురాణములు, ప్రబంధములు, కావ్యములు, నవలలు, నాటకములు, ప్రహసనములు, ధ్యానములు, మహాభాగవతములు, శతకములు, నిఘంటువులు ఇంకను యనేకవిధము లైనవిలువ లేని గ్రంథములు చెప్పరాని పురుగులుపట్టి నాశనమయ్యెను. కొన్ని యక్షగానములు పట్టుబడియుండెను. కొనియున్నదియు ధూళిధూసరితసర్వాంగములుగల వై చెలంగుచుండెను. కొన్ని పుస్తకములు చెదలు తిని మొత్తమునకు గ్రంథాలయము పనికిరాకుండా చేయబడినవి. పరిశీలనచేయుట కొరకు నేను వెళ్ళినప్పుడు ఆంధ్రగోలకొండ పత్రికలు చెల్లాచెదరుగా పడియుండెను. ఈ గ్రామములో ధనాఢ్యులు విద్యాధికులు లేకపోలేదు. కొందరు సాహిత్యాభిమానులు కూడా లేకపోలేదు. ఇట్టిగ్రామములో గ్రంథాలయము దుర్దశపట్టుట యెంతయు విచారకరము. గ్రామస్థులు పట్టించుకొనక ఉపేక్షించుచున్నారు. ఇటువంటి గ్రంథాలయమునకు పోషకులై యుండుటకు ఎవరును ముందుకు రాకుండుట శోచనీయము. పత్రికలలో చిత్రములు ప్రకటించుటకైన ప్రోత్సహించవలెను. ఇదియును గాక ఈ గ్రంథాలయము ఒకప్పుడు ప్రసిద్ధమైనది. గ్రామమునందలి యువకులు పూర్వమువలెనే ఈ గ్రంథాలయమును పునరుద్ధరించవలెనని జోగీపేటలోనున్న గౌరవనీయులకు విన్నవించుచున్నాను. కేవలము గ్రామవాసులే కాదు యీప్రాంతవాసులందరు ఈ గ్రంథాలయాభివృద్ధికై పాటుపడవలెను. నేడు యీ గ్రంథాలయము దుర్దశనుండి పునరుద్ధరింపబడునట్లు జోగీపేటపురవాసులు చేయుదురని ఆంధ్రభారతి మాతకు కీర్తి తెచ్చెదరని విశ్వసించుచు వారలకు విజ్ఞప్తి చేసికొనుచున్నాను.

ఇ॥ పెరవలిలింగయ్యశాస్త్రి
ఉభయభాషాప్రవీణ విద్వాన్ ఏ

సుగంధికా సరస్వత తైలము

ఇది సుప్రసిద్ధమూలికలతో తయారు.

ఇది అన్ని విధముల, శిరోవ్యాధులను పోగొట్టి, మెదడుకు బలమును జ్ఞాపకశక్తియు మిచ్చును. కన్ను, ముక్కు, చెవి వ్యాధుల పోగొట్టును కేశములకు నల్లదనము ఆనేక పత్రికలలో అనేక యోగ్యతాపత్రములున్న గోల్డు మెడల్సు పొందియున్నది— ౬ ఔన్సు సీసా ౧కి రు. ౧-౦-౦

అమృతరస

పండ్లు మొదలగువాటితో తయారు

పైత్యము, అజీర్ణము పోగొట్టి రక్తశుద్ధిచేసి బలము నిచ్చును. పెద్దలందరు వాడి ఆనందించుచున్నారు.

౪ ఔన్సుల సీసా ౧కి రు. ౦-౧౨-౦

అమృతాటూత్ పేస్టు

సుప్రసిద్ధమూలికలతో తయారు. పండ్లకు వేపపుల్ల వలెనే సత్ఫలితమిచ్చును. పండ్లనొప్పి, దీనియందు, పిప్పిపళ్ళను పోగొట్టి పండ్లను గట్టిపరచును.—ట్యూబు ౧కి రు. ౧-౦-౦

మేనేజరు, మెడికల్ వర్క్సు ఆఫ్ ఇండియా
ప్రొప్రైటరు, డా. వి. పరబ్రహ్మం
[illegible]

సమకాలికాభిప్రాయము

తెలుగుహృదయం బండిసున్నా

మొన్న ఈ నెల ౧౦న తేదీని హైదరాబాదు నగరంలో శ్రీకృష్ణదేవరాయల ఆంధ్రభాషానిలయంలో హైకోర్టుజడ్జి బూర్గుల రామకృష్ణారావు పంతులుగారి అధ్యక్షత క్రింద ఒక మహాసభ జరిగింది. దర్శాచార్య విద్యాగద్దె తాల్యద్య శేఖర విద్యాలంకార చిదిరెమఠం వీరభద్రశర్మగారు మహోపన్యాసం చేశారు.

"శర్మ పాండిత్యం యేపాటిది? ఉపన్యాసం యెలావుంది?" ఆ విషయాలతో యిక్కడ ప్రసక్తి లేదు.

ఆకృష్ణదేవరాయలపేర ఏర్పాటయిన సభ;
సభజరిగిననగరం తెలుగువారి నగరం;
స్థలం. ప్రాతస్మరణీయుడైన ఆంధ్రచక్రవర్తి పేర ప్రతిష్ఠింపబడ్డ ఆంధ్రగ్రంథభాండాగారం
సభ్యులందరూ ఆంధ్రులు.
అధ్యక్షులు ఆంధ్రులు.
ఉపన్యాసకులున్నూ ఆంధ్రులు.
కాని.

కాని. ఉపన్యాసకులూ అధ్యక్షులుకూడా తమ ఉపన్యాసాలు హిందీలో చెలగొట్టారు.

చివర, అధ్యక్షులు కీ ఈపాటికి దీనికి ప్రారంభించగా శ్రీమాడపాటి హనుమంతరావు పంతులుగారు తెలుగులో మాట్లాడి నన్నారు: కాని. "ఉపన్యాసకుడు హిందీలో మాట్లాడినందువల్ల నేనూహిందీలోనే మాట్లాడుతా"నని జవాబుచెప్పి హిందీలో ముగించారు.

దీనిమీద "ఆల్లరిపిల్లలు" యనే పేరుతో ఒక పెద్దమనిషి, „చిదిరెమఠం వీరభద్రశాస్త్రిగారంటే, ఉపన్యాసాదులలోనే మనవి చేసుకున్నారు తాను తెలుగులో మాట్లాడలేనని. యెనిమిది సంవత్సరాలనుంచి వారి [తమ] తెలుగుదనాన్ని ప్రత్యక్షం పొందగలిగితిమి" యని ఉపన్యాసకులను సమర్థిస్తూ, అధ్యక్షులవారి హిందీఉపన్యాసాన్ని ఆక్షేపిస్తూ వారిపేర గోలకొండపత్రికలో బహిరంగలేఖ ప్రకటించారు.

వీరభద్రశర్మగారు కాశీలోనే చదువుకొనివుండవచ్చు కానివారు నల్లగొండజిల్లాకు చెందిన యచ్చతెలుగువారు. హనుమంతరావు పంతులు గారికంటేనూ, రామకృష్ణారావు పంతులు గారికంటేనూ. యీ „ఆల్లరిపిల్లల" కంటేనూ వారు తెలుగుతనంలో తక్కువవారు కారు. అలాంటి పెద్దమనిషికి హిందీలో మాట్లాడానికి యవసరమొస్తుందంటే ఉపన్యాసకులు మాట్లాడినభాషలోనే అధ్యక్షులు మాట్లాడటం యేంతప్పు!

కాని, తెలుగువారేవున్న సభలో తెలుగువారు తెలుగులో తప్పితే ఇతరభాషలో మాట్లాడటం పండితత్వానికి, ప్రపంచన్యాయానికి చాలాదూరం.

శర్మగారికి కాశీలో మాట్లాడానికి యవకాశం లేకపోయినా, యవసరంలేకపోయినప్పటికి మేము సహించము. యింగితము లేకపోయిన వారు తెలుగుసభల్లో ఆ యవసరం లేకపోయిన యిలాంటివి చేయకూడదు.

అయితే, ప్రపంచకంలో ఆంధ్రులు తప్ప మరేజాతివారైనా తమ భాషకోసం భాషసేవకులై తమకు తెలిసిన భాష లేకపోయినా తమ మాతృభాషలోనే పుస్తకాలు చదువుతారు. పరభాషలో ప్రసంగించవలసినంత పాండిత్యం సంపాదించుకున్నవాడు మాతృభాషా గ్రంథాలు చదివి కొంతయినా పాండిత్యం సంపాదించడు. పైగా తనకు తెలిసిన భాషలోనే మాట్లాడి సభను, సంఘాన్ని, తన పండితుడైన హిందువుగా తనభాషలో ప్రసంగించలేకపోయినట్లయితే ఏమంటే చివర తెలుగు ప్రత్యయం చేర్చితేయింతెంత దీర్ఘసంస్కృత సమాసమైనా తెలుగులోనే యిమిడిపోతుంది కాదు.

ఒక్కవీరభద్రశర్మగారే కాదు సంస్కృతంలో ఇంగ్లీషులో —మరే పరభాషలోనైనాసరే పండితుడైన తెలుగువాడి ప్రవృత్తి యిలాగేవుంది. వారు పండితులే. సందేహంలేదు, మేమూ కాదనము: కాని వారు స్వయంగానూ తెలుగువారు. ఇతరులనుచూసి బోధపడదు మరేలేదు.

తెలుగువారు „తెలుగువాడికి జాతిలేదు. సంప్రదాయం లేదు, భాషలేదు. చరిత్రలేదు"యని పరాయివారని పోతారేమోయని భయపడేలా భయపడదు.

తెలుగువాడి హృదయం చాలా కాలమునుంచి విశాలమే. అయితే అందులో ఏమియుండనేలేదు. అందుకే అది యీనాడు బండిసున్నా.

ఇలాంటి తెలుగువారు తెలుగు తల్లి [illegible]
తెలుగువారు [ఉదయము]

జిల్లాల వార్తలు

జనగామలో గాలివాన

ఈ అపూర్వముగా వచ్చుట గొప్పగాలివానవచ్చి అనేక వృక్షములు పెలగెలెను. యిండ్లకప్పులు ఎగిరిపోయినవి. కొన్నియిండ్లు మిద్దెలు కూలిపోయి వాటిలోనున్నవారికి దెబ్బలు తగిలినవి. ప్రాణనష్టమేమియు కలుగలేదు.

మతసంబంధమైన కలహము

నారాయణపేటలో ఒక మహమ్మదీయులను హిందూభజన సమాజ సభ్యులు హత్యచేయుటవలన పోలీసువారు చాలామందిని అరెస్టు చేసినారు. కొందరిని విడుదలచేసినారు.

స్థానిక వార్తలు

లష్కరు జడ్జికి తిరువాన్కూరు హైకోర్టు చీఫ్ జస్టిసుపని

సికింద్రాబాదు, జిల్లా, అడిషనలు జడ్జిగారగు రావుబహదరు కే. ఏ. వెర్కిస్ బి. ఏ. బి. ఎల్ గారు తిరువాన్కూరు ప్రధాన న్యాయమూర్తులుగా వర్పరచబడిరి. వారు మొదట పూర్వకమండలము అడిషనలు సెషన్సు జడ్జిగా యుండిరి. వారు సికింద్రాబాదులో నుండగా మద్రాసుప్రభుత్వము నుండి చాలించుకొని యిచటి రెసిడెంటుగారిచే నియమించబడిరి. వారు హైదరాబాదు, సికింద్రాబాదు పురజనులయొక్కయు, మిత్రసంఘ సభ్యులయొక్కయు ప్రేమాభిమానముల నధికముగా చూరగొనిరి. పట్టణాభివృద్ధికరములగు పనులన్నియుములో పనిసహాయము చేయుచుండిరి. మ. ఘ. వ. నిజాం దేశములోని ఇండియను క్రైస్తవ అసోసియేషనుకు అధ్యక్షులుసికింద్రాబాదు వై. యం. సి. ఏ. ఉపాధ్యక్షులు. తిరువాన్కూరు ప్రధానన్యాయమూర్తులుగా నెన్నుకొనబడిన సిరియన్ క్రైస్తవులలో వీరే మొదటివారు.

వనపర్తి పాఠశాల

ఈ పాఠశాలలో హైస్కూలు తరగతులు యీ సంవత్సరమునుండి పెట్టుటకు ప్రభుత్వమువారు సెలవొసంగినారు. కనుక తరగతులు పెట్టబడినవి.

ఈతలో ప్రవీణత

నగరవాసుడగు అబ్దుల్ మజీదుగారు హుసేను సాగరం చెరువులో ౧౦౦ గంటలవరకు యీతగొట్టి ప్రపంచములోని యిదివరకున్న నిర్ణీతపరిమితిని మించను కల్పించియున్నారు. యిప్పుడున్న మితము ౭౨ గంటల కాలమేనట. గతమంగళవారము వారు వీరుటూరు జలంలో నెమ్మది పగలు ఒంటిగంటకు దిగి శుక్రవారము రాత్రి ఒంటిగంటకు బయటికి వచ్చెను. యీ విధముగా ౧౦౦ గంటలవరకు సాగయీతకొట్టి యీదియున్నారు. [illegible]

నాట్యకళోపాసక సంఘము వార్షికోత్సవ

ఈ ఉత్సవము గత గురు, శుక్ర, శనివారములలో రెడ్డి విద్యార్థి వసతిగృహభవనములో జరిగినది. గురువారము నాడు [illegible] రామచంద్రనాయకు గారు అధ్యక్షులుగా యెన్నుకొనబడి నాట్యకళను గూర్చియే ఉపన్యసించిరి. ఉపన్యాసము మధ్యలో [illegible] సభవారికి వినిపించబడెను.

శుక్రవారము [illegible] గంటలకు [illegible] వచ్చిరి ప్రార్థనతో కార్యక్రమమారంభమయ్యెను. [illegible] సభాసదులకే కనకరచుము స్త్రీవేషములను స్త్రీ [illegible] పురుషులయ్యు స్త్రీవేషమునకు తగిన శరీరసౌష్ఠవము నటనాసామర్థ్యము గలవారనిరి.

పిమ్మట మనోహర్ యనువతడు సంగీతముచే సభికుల రంజింపజేసెను.

తర్వాత [illegible] రావుగారు ఉపన్యాసమిచ్చిన తర్వాత [illegible] గంటలకు సభ ముగిసెను.

రాత్రి [illegible] గంటలకు హోటీరంగము ప్రదర్శనము జరిగెను. రామదాసు పాత్రధారియగు విశ్వేశ్వరరావుకు సంగీతములో మొదటిబహుమతియు నాట్యకళలో రెండవదియు నచ్చిన ట్లు ప్రకటింపబడెను. ప్రతాపరుద్రీయములోని [illegible] నాట్యకళలో మొదటిబహుమతి వచ్చినట్లు ప్రకటించిరి.

శనివారము నాడు సాయంకాలము [illegible] గంటలకు రామమూర్తి గారి ప్రార్థనతో కార్యక్రమమారంభమయ్యెను. తర్వాత [illegible] బాలికల పుష్పతోరణాలపక్షమున రామమూర్తి పంతులు గారు [illegible] రావుగారికి స్వాగతమిచ్చుపద్యములు చదివిరి. నాట్యకళోపాసకసంఘముయొక్క కార్యదర్శి [illegible] నాటకములనుండి భాగములను నటించి ప్రదర్శించెను.

పిమ్మట మిస్ [illegible] గారు నాట్యకళను గూర్చి వ్రాసికొనివచ్చిన ఒక యింగ్లీషు వ్యాసము చదివిరి.

తర్వాత [illegible] రావుగారు పూర్వదినమున రంగప్రదర్శనాలలో జయము గాంచిన విశ్వేశ్వరరావుగారికిని, [illegible] గారికిని సంఘపక్షమున బహుమతులను తమచేతులతో నిచ్చి విశ్వేశ్వరరావుగారి సంగీతమును, [illegible] సామర్థ్యమును ప్రశంసించిరి.

తర్వాత [illegible] రావుగారు మరల నాట్యకళ, సంగీతము యనే విషయాన్ని గూర్చి ఉపన్యసించిరి.

అంతట సంఘాధ్యక్షుల యొక్కయు కార్యదర్శియొక్కయు కృతజ్ఞతావచనములతో సభముగిసెను.

పురపాలక సంఘపరిశీలనము

మిస్టర్ [illegible] గారును [illegible] గారును (పురపాలక సంఘసభాసదులు) నగరము యొక్క అన్ని వార్డులను [illegible] దర్శించి [illegible] చూచిరి. [illegible] తేదాయల [illegible] తీసికొనబడినవి.

యల్. యల్. బి. తుదిసంవత్సర లేక రెండవ సంవత్సర పరీక్షాఫలితములు

రోలునెంబరు	పేరు	తరగతి
[illegible]	వి. [illegible] రెడ్డి	మొదటితరగతి
[illegible]	[illegible] సింగు	,,
౧౩	[illegible]	,,
౧[illegible]	[illegible] శేఖరు	
౧౧	మహమ్మదు [illegible] అలీ	రెండవతరగతి
[illegible]	సయ్యదు రషీదుద్దీన్ అహమదు	,,
[illegible]	గులాం [illegible]	,,
౫	[illegible]	,,
[illegible]	[illegible]	
౧౫	[illegible]	
[illegible]	మహమ్మదు [illegible]	,,
[illegible]	[illegible]	,,
౪	సయ్యదు [illegible]	,,
[illegible]	[illegible]	,,
౧[illegible]	[illegible]	,,
[illegible]	[illegible]	,,
[illegible]	[illegible]	

[illegible]

భజనకు పోలీసుల ఆటంకము

తర్వాత ౧౫-౨౦ నిమిషాల్లో అనుజ్ఞ

[illegible] రాత్రి [illegible] గంటలకు [illegible] దేవస్థానములకు [illegible] గారు [illegible] శ్వేతాంబర జైనస్వామి [illegible] భక్తజనులనుకూడుకొని శ్రీనిత్యభజన ప్రారంభించిరట. ఇంతలో పోలీసుజమేదారు [illegible] వచ్చి [illegible] భజనకు పర్మిటువారి యనుజ్ఞలేదు కాబట్టి భజనాపి చేసి [illegible] చెప్పిరట.

[illegible] ఇజాజత్ [illegible] మిగలు, చిన్నబోయి, ఏమి యుతోచక, భజనలాపి, వారిలో [illegible] సహా [illegible] ఇంతలో [illegible] వచ్చి "ఇజాజతు అయిందోయ్ భజనచేయండి" అని మరల ప్రారంభించారట భజన, ఇంతే.

యువరాజుగారి రాక

౧౦ అమర్దాదునాడు యువరాజుగారు భార్యతో [illegible] నుండి వచ్చిరి. [illegible] యువరాజుగారు [illegible] చేరిరి.

క్వెట్టా భూకంపనిధిసభ

నగర ఆరోగ్యశాఖనాయకు నవాబు [illegible] గారి అధ్యక్షతక్రింద ౧౦ అమర్దాదునాడు ఒక సభజరిగినది. శ్రీపతిరావుగారు [illegible] గొప్పచందా జమచేయవలయుననియు [illegible] ఉపన్యాసమిచ్చిరి. తుదకు [illegible] రూపాయి భూకంపమువలన [illegible] సహాయముకొరకై [illegible].

పురపాలకసభ్యుల పరిశీలనలు

౧౦ అమర్దాదు నగరఆరోగ్యశాఖ సంఘసభ్యులగు [illegible] గారు, మౌల్వి [illegible] గారు, మౌల్వి [illegible] పరిశీలించి [illegible]

[illegible]

(౧) [illegible] బోర్డింగుకై [illegible] సహాయము [illegible] కృతజ్ఞతాపూర్వకముగా స్వీకరించబడినవి.

౧. శ్రీమాన్ [illegible] గారు [illegible] బోర్డింగునిర్మాణమునకు [illegible] రూపాయిలు [illegible] యిచ్చిరి.

౨. శ్రీ యస్. సోమేశ్వరరావు హైకోర్టువకీలు (సికిందరాబాదు) గారు బోర్డింగుకొరకై [illegible] నిర్మించి [illegible] యిచ్చిరి.

౩. శ్రీ [illegible] గారు బోర్డింగుకొరకై [illegible] యిచ్చిరి.

౪. శ్రీనివాసరావు వకీలు హైకోర్టుగారు [illegible] బోర్డింగునిర్మాణము [illegible] ఇచ్చిరి.

అనంతరము అధ్యక్షులవారు వేద, ఆగమ, పురాణ, [illegible] వీరశైవమత [illegible] వైదికధర్మమునియు [illegible] నిరూపించుచు [illegible].

అనంతరము శ్రీ [illegible] గారి [illegible] సభముగిసెను.

పరీక్షలలో ఉత్తీర్ణులుకాని విద్యార్థుల సభ

తుదకు చేసిన తీర్మానములు

౧౧ అమర్దాదు సోమవారమునాడు [illegible] వేళ [illegible] పరీక్షలలో ఉత్తీర్ణులుకాని విద్యార్థులు నూరుమందిలో కూడిరి. [illegible] పరీక్షఫలితములను [illegible] విద్యాశాఖకు సంబంధించిన సభయందు దరఖాస్తులు పెట్టుకొనుటకొరకు తీర్మానించుకొనిరి.

నగర కోత్వాల్ గారి ఉద్యోగకాలము పెంపు

కోత్వాల్ సాహెబు గారి ఉద్యోగకాలము [illegible] ఒకసంవత్సరము ఎక్కువకాగలదని వార్తలు పుట్టుచున్నవి.

హైదరాబాదు వీరశైవసమాజ ౧౩వ వార్షికోత్సవసభ

బోర్డింగు యేర్పాటును గూర్చి తీర్మానము

వీరశైవసమాజము హైదరాబాదు దక్కన్ యొక్క ౧౩వ వార్షికోత్సవసభ [illegible] లింగంపల్లి [illegible] ౧౩౪౪ ఫసలిలో [illegible] శ్రీ [illegible] అధ్యక్షతతో జరిగెను. సభకు హైదరాబాదు, సికిందరాబాదు, [illegible] పట్టణముల వీరశైవ ప్రముఖులందరు విచ్చేసియుండిరి. [illegible] కార్యక్రమము జరిగెను.

౧౦ [illegible] ౧౩౪౪ ఫసలినుండి [illegible] ౧౩౪౪ ఫసలివరకు వీరశైవసమాజము [illegible] సెక్రెటరీగారు వినిపించిరి. [illegible] వీరశైవుల పూర్వచరిత్రయు కొన్ని ముఖ్యమగు సంగతులను తెలియపరచిరి. మరియు వీరశైవవైదికసాధకాల, బోర్డింగు [illegible] యత్నించుటకు హెచ్చరించిరి.

౨. వీరశైవబోర్డింగునకు, స్థలములేక [illegible] మరియు ప్రస్తుతకాలపరిస్థితులననుసరించి [illegible] వీరశైవసమాజమందిరమును [illegible] లింగంపల్లి [illegible] హైదరాబాదు దక్కన్ [illegible] అని నిశ్చయింపబడి [illegible] తీర్మానించబడెను.

౩. బోర్డింగునిబంధనలు శ్రీనివాసరావుగారు హైకోర్టువకీలు వినిపించిరి. అవి సర్వానుమతిచే అంగీకరింపబడెను.

౪. బోర్డింగుకొరకు చందావసూలుచేయుటకై క్రింద [illegible] స్వయంసహాయక మహాశయులు యేర్పాటు చేయబడిరి.

౧. శ్రీ యస్. సోమేశ్వరరావు హైకోర్టువకీలు గారు
౨. శ్రీనివాసరావు హైకోర్టువకీలు గారు [illegible]
[illegible]

(౫) హైదరాబాదు వీరశైవ సమాజము కొరకు క్రింద [illegible] కార్యనిర్వాహకసంఘము ఏర్పాటుచేయబడినది.

౧ [illegible] సోమేశ్వరరావుగారు హైకోర్టువకీలు
౨ [illegible]
౩ [illegible]
౪ [illegible] హైకోర్టువకీలు గారు
౫ సభ్యులు [illegible]
౬ [illegible]
౭ [illegible]

ఇక హైదరాబాదుకు బైటివారు అనవసరము

ప్రతిశాఖలో చాలినంతమంది సమర్థులున్నారు

మహారాజా సర్. కిషన్ ప్రసాద్ బహద్దరుగారి ఉపన్యాస

ఎచ్. సి. యస్. స్మారక దినోత్సవము

[illegible] ఆదివారం [illegible] సివిల్ సర్వీస్ జ్ఞాపక దినోత్సవ [illegible] సభ జరిగెను. [illegible] సర్ మహారాజా కిషన్ ప్రసాద్ బహద్దర్ [illegible] హైదర్ [illegible] సివిల్ సర్వీస్ [illegible] మిస్టర్ [illegible] ఎచ్. సి. యస్. [illegible] ఎచ్. సి. యస్. మిస్టర్ [illegible] ఎచ్. సి. యస్. [illegible] సివిల్ సర్వీస్ [illegible] సివిల్ సర్వీస్ [illegible] తెల్పిరి. [illegible]

[illegible] సంతోషకారణము [illegible] సివిల్ సర్వీసు [illegible] హైదరాబాదు [illegible] మెంబర్ [illegible]

హైదరాబాదులో సివిల్ సర్వీసు ఏర్పాటు [illegible] ఏర్పాటు [illegible] ఏర్పాటు [illegible]

[illegible] సహాయములతో. [illegible] హైదరాబాదు [illegible] ఎచ్. సి. ఎస్. [illegible] సర్వీసు [illegible] సంపాదించుకొ [illegible] మెంబరు [illegible]

సర్ అక్బర్ హైదరీగారు, [illegible] మెంబర్ [illegible] సివిల్ [illegible] తెలిపితే [illegible]

ఇట్లు [illegible] మహారాజా బహద్దరుగారు [illegible] ఎచ్. సి. యస్. [illegible] ఎచ్. సి. యస్. [illegible] వచ్చియుండెను.

తర్వాత సర్ అక్బరు హైదరీగారిని ఉపన్యసించవలసి [illegible] సర్ అక్బర్ గారు [illegible] విషయములన్నిటిని పూర్తి చేసి యుండెదరని, హైదరాబాదుకే [illegible] ప్రారంభిం

[illegible] సివిల్ [illegible] ఏర్పాటుచేయుటవలన యెంతగొప్ప [illegible] లభించుచున్నారో — దానికిదే [illegible] యేయిద్దరు [illegible] చెప్పగలరు. ఈసర్వీసుయొక్క ఆదర్శము యెంతవరకు సాధించబడినదో వారు చెప్పగలరు. సివిల్ సర్వెంట్లు ఉన్నతాదర్శములతో పనిచేయగలరని [illegible] విశ్వాసము [illegible] మనమిప్పుడు [illegible] నున్నాము. [illegible] యొక్క [illegible] ఆనందము [illegible]

రైతుయొక్కస్థితి యిప్పటికంటె బాగుండునట్లును, ప్రజలు యీకాలపు నాగరికతతో బాటు ఆచారవ్యవహారములను సంస్కరించుకొనునట్లును చేయునంతవరకు పరిపాలన కృతార్థము [illegible] దుల.

[illegible] పరిపాలనకు [illegible] మీరాజోబీనారే. [illegible] సర్ అక్బర్ హైదరీగారు [illegible]

సర్ అక్బర్ గారి ఉపన్యాసము ముగిసిన తర్వాత [illegible] గుప్తాగారు మహారాజా బహద్దరుగారు [illegible] సభ్యులు [illegible] వందనములు [illegible] చెప్పిరి.

విజ్ఞాపన

[illegible] సంవత్సరములనుండి యీ పట్టణమున మనుష్యులకు [illegible] భయంకరమగు [illegible] వ్యాధులను బాగుచేసి ప్రసిద్ధిచెందిన [illegible] మ. రా. [illegible] రెడ్డిగారు [illegible] హైదరాబాదు [illegible] వచ్చియున్నారు. [illegible] వ్యాధిగ్రస్తులకు [illegible] ఔషధము [illegible] సిద్ధముగా [illegible] న్నారు. [illegible] ధర్మ [illegible] ఈపత్రిక ద్వారా విన్నపము చేయుచున్నాము [illegible] పయిని [illegible]!

డాక్టర్ [illegible] రెడ్డి
C/O [illegible] డిస్పెన్సరీ
[illegible]
హైదరాబాదు

నిజాం రాష్ట్రమందు ధరలు

[illegible] మొదటి పక్షములో నిజాం రాష్ట్రమందు నగరములోను, వివిధ జిల్లాలలోను ధాన్యాదులధర [illegible] క్రింది పట్టికవలన తెలియనగును. హాలీ రూపాయ ౧ కి ఎన్ని శేర్లు, చటాకులు ఉండెనో తెలుపబడినవి.

జిల్లాలు	మొదటిరకపు బియ్యము	మొదటిరకపు వడ్లు	రెండవరకపు వడ్లు	గోధుమలు	జొన్నలు	సజ్జలు	రాగులు	మొక్కజొన్నలు	ఉలవలు	[illegible]
హైదరాబాదు నగరము	7_ 8	......	...	8_ 0	11_ 8	13_ 0	...	...	10_ 8	9_ 8
వరంగల్లు	8_ 4	16_14	19_ 4	7_ 0	13_ 4	12_ 8	...	13_ 4	9_ 1	9_ 8
కరీంనగరు	8_ 1	15_ 5	16_ 5	8_ 5	12_ 0	......	...	11_ 8	11_ 2	9_ 8
ఆదిలాబాదు	8_ 0	15_ 2	17_ 5	9_ 6	14_ 6	......	...	11_ 5	11_ 10	8_ 8
మెదకు	7_ 2	16_ 8	18_ 0	9_ 8	10_12	11_ 0	16_ 0	9_ 8	10_ 6	9_12
నిజామాబాదు	8_15	15_ 7	16_ 8	10_14	13_ 5	......	......	13_ 0	12_ 8	8_15
మహబూబునగరు	7_12	16_ 8	18_ 6	6_13	11_ 8	11_ 8	13_ 5	...	8_ 12	8_[illegible]
నల్గొండ	7_10	16_[illegible]	16_11	6_15	12_ 6	11_ 2	...	10_ 0	9 8	9_ 8
ఔరంగాబాదు	7_ 8	......	...	12_ 7	15_ 8	13_ 6	......	16_ 0	13_ 10	9_[illegible]
బీడు	6_ 7	......	20_ 0	10_ 8	16_13	15_ 9	...	...	13_ 6	8_12
నాందేడు	6_10	14_ 5	15_14	11_ 2	14_ 4	11_ 0	...	...	12_ 15	8_15
పర్భణి	6_12	......	17_ 0	11_ 6	15_13	11_ 8	...	...	12_ [illegible]	[illegible]
గుల్బర్గా	6_ 8	13_ 10	15_ 4	8_ [illegible]	12_14	13_ 4	10_ 0	[illegible]	9 2	[illegible]
ఉస్మానాబాదు	7_ 6	[illegible]	[illegible]	11_14	14_14	13_11	...	[illegible]	13_ 6	9_ 2
రాయచూరు	6_ 1	12_11	14_ 8	6_14	10_10	10_ 3	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
బీదరు	6_13		12_ 0	[illegible]	14_[illegible]	14_12	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

సర్కారువారు ఋణము తీసికొనుయత్నము

సర్కారువారు ౩ కోట్లరూపాయల ఋణముగా తీసుకోగలరని పెట్టుబడివాండ్లలో (ధనవంతులు) అనుకొను చున్నట్లు రియ్యతుపత్రికకు తెలియుచున్నది.

బండిబోర్లపడుట

౧౩ అమర్దాదు సికింద్రాబాదునుండి ఒక స్త్రీయు ముగ్గురు పిల్లలు ఒక బండిపైన కూర్చుండి మసీలగూడాకు పోవుచుండిరి. బండిచిల్కలగూడ చెరువుకట్టపైనుండి వెళ్ళుచుండెను. కట్టపైనుండి నీళ్లు ప్రవహించుటవలన బండివాడు త్రోవతప్పి పెట్టలేక బండిని చెరువులోకి దించెను. దిగినప్పుడు బండిబోర్ల పడెను. త్రోవనడచువాండ్లు వచ్చిసహాయము చేయుటవలన వారలు ప్రాణభయమునుండి సురక్షితులైరి.

కురుమలమహాసభ

(విలేఖరి)

దూఢిగా తెలియుచున్న సంగతి కొన్నిరోజులలో కురుమలమహాసభ జేయబోవుచున్నట్లుగా కొందరు పెద్దమనుష్యులు యనుకొనుచున్నారు.

రాబోవు అమవాస్యరోజున [illegible]ంచరాజయ్యగారి గృహమున ఈవిషయమై ఆలోచనజరుగునని తెలియుచున్నది.

లేడీహైదరీగారి ప్రయత్నము

క్వెట్టాబాధితులసహాయార్థము స్త్రీలనుండి చందాలు వసూలుచేయుప్రయత్నమున లేడీఅమినాహైదరీగారునిమగ్నులైయున్నారు. వీరునగరములోని స్త్రీలసంస్థలకు బాలికాపాఠశాలలకు యీవిషయమున సహాయము చేయుటకై విజ్ఞప్తులుపంపిరి. నగరములోని విద్యావతులు [illegible] వీరితో తోడ్పాటుకోరకు ఉపసంఘముగా ఏర్పడియున్నారు.

నవాబు జైనుయారుజంగు బహాదరు

పురపాలకసంఘపు నాజిముగారగువీరు యూరోపు వెళ్లియుండిరి. మనచక్రవర్తిగారి రజతోత్సవసందర్భమున వచ్చుటయేర్పాటు [illegible] వచ్చినారు. [illegible] మన ప్రభువుగారి రజతోత్సవసందర్భమున వీరుసంపాదించినఅనుభవము మనవారు యోగించగలరు.

కరోడ్గిరి అధికనాజము

ఇప్పుడీయుద్యోగముతో అవసరములేదని ప్రభుత్వమువారు తగ్గించివేసిరి. దీనిపైయుండిన మూహి యుద్దీను మహమూదుసా॥ గారు తమస్వంతఉద్యోగమునకు నాయబునాజము పదవికి పంపబడినారు.

ఎల్. ఎల్. బి. మొదటి సంవత్సర పరీక్షా ఫలితములు

ఈక్రిందిపేరుగలవారు మొదటితరగతిలో ఉత్తీర్ణులైనారు.

మీరుమసురఅలి, సయ్యదుమహమూదు, మొహియద్దీన్ సబ్జీవారు, మహమ్మదుదావూదుపాషబేగ్, యస్. యల్. చటుర్భుజ, యస్. హరిశంకర్, కే తుక్కారావు, కే వెంకటరామరావు.

ఈక్రిందివారు రెండవతరగతిలో ఉత్తీర్ణులైరి. హరిచంద్ర్ హెడు, స. లాల్‌చందువుఖ్, మీరుఆజాహద్ అలిఖామిల్, మహమ్మదుఅబ్దుల్ కయ్యూమ్, బి. శ్రీనివాసరావు, సయ్యదుఅలి ఇబిన్ హాజం, గోవిందుపరుషురుగోడ్, నారాయణరావు, బిచూసోర్, చంద్రశేఖరరావుగారెంటు, మహమ్మదుబద్రీన్ సిద్ధిఖి, సయ్యదుమహమ్మదు అహసన్, మహమ్మదుబషీరద్దీన్, టి శ్యామసుందరరావు, మహమ్మదుదౌలత్ ఖాన్, హమీదొద్దీన్ ఖాన్, హంమహమ్మదుఅంధినిజామి, మహమ్మదుహబీబుల్లబేగు, వి రంగారావు, సయ్యదుఅబ్దుల్ అలీం, వి భాస్కరరావు, వెంకటరావు పురందగిరి, మహమ్మద్ దావూద్‌ఖాన్, త్రింబక్‌రావు, రంగారావు మహాజన్, మహమ్మదు మహబూబుద్దీన్.

అంటువ్యాధుల వార నివేదిక

(ప్రభుత్వ ప్రచురణ శాఖనుండి)

హైదరాబాదు నగరము, చుట్టుప్రక్కలందు ౧౩౪౫ ఫ॥ [illegible] శనివారముతో అంతమగువారమునకు అంటువ్యాధులనివేదిక ఈక్రిందివిధముగ నున్నది.

ఈవారమునందు హైదరాబాదు నగరమునందును చుట్టుప్రక్క గ్రామములందును ప్లేగులేదు.

ప్లేగుతగిలిన ఎలుకలు యేయింటియందైనను దొరకలేదు. ఎరలు, బోనులతో ఎలుకలవెకను చంపుట చేయుచున్నారు. ఎలుకకలుగులుపూడ్చబడి, పూడ్చివేయబడినవి.

మెదడువెన్నముకజ్వరము:—ఈ వారములో గెల్పూర నుంచి మెదడు వెన్నముకజ్వరముతగిలిన వాడొకడు ఐసోలేషన్ అస్పత్రిలో చేర్చబడెను.

స్ఫోటకము.—ఈవారమునందు స్ఫోటకము తగిలినవారెవరును ఐసొలేషన్ అస్పత్రిలో చేర్చుకొనబడలేదు.

కలరా.—ఈవారమునందు కలరాతగిలినవారు ఎవ్వరుకూడ ఐసోలేషన్ ఆస్పత్రిలో చేరలేదు.

ఇన్ఫ్లుయెంజా:—చాదర్‌ఘాటునుంచి ఇన్ఫ్లుయెంజాతగిలిన వాడొకడు ఈవారమునందు ఇసోలేషన్ అసుపత్రిలో చేర్పబడెను.

రారాయి న్యూమోనియా తగిలినవారు చికిత్సకై ఈక్రిందిఆసుపత్రులకు వెళ్లిరి.

ఆసుపత్రి,	వచ్చినరోగుల మొత్తము
క్వారెంటైన్ ఆసుపత్రి	౩౨
కోర్ట్వము	౯౭
యూనానీదవాఖానా	౨౦

—మొత్తము ౯౯.

గోస్వామి బీరుభానుజిగారు

వీరు తమచేలాయగు కీ. శే మకుందగీరు స్మరణార్థము ౧౦ X లు „అనాథవిద్యార్థిగృహము' అను సంస్థకుదయచేసిరి. గోస్వామిగారివిద్యాప్రియత్వము ప్రశంసనీయము.

కాలమాన నివేదిక

(కేంద్రీయ అబ్జర్వేటరీ [illegible] ౧౩౪౫ ఫ॥ తో అంతమగువారమునకు)

వాతావరణము.— ఔరంగాబాదు, సర్ఫ [illegible] యందుకొద్దిభాగములలోను రాయచూరు కొంతభాగములోను కొద్దిగావర్షించినది. [illegible] రాయిచూరు, యందలి [illegible] [illegible] వాతావరణము మబ్బులతో [illegible]. ఆకాశము కొంతవరకు మేఘావృతమైయున్నది.

పైరులు — తొలకరి పైరుల [illegible] కుప్ప[illegible] నంతలో [illegible] సిద్ధము చేయుచున్నారు. అదనుగా [illegible] చేయుట [illegible] [illegible] పెట్టబడినవి.

వ్యవసాయసంబంధమైనపనిముట్లు [illegible]. రాయిచూరులోని కొన్ని భాగములందు [illegible] చాలినంతలేనందు ఔరంగాబాదు రాయిచూరులలోని కొన్నిభాగములందు త్రాగు [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] కొన్నిభాగములలో [illegible]

[illegible]

నగరకొత్వాలుకు పుష్పహారములు

౧౩ అమర్దాదు కొత్వాల్ సాహెబుగారి ఉద్యోగములో ఇంకొక సంవత్సరము ఎక్కువచేయుటవలన పోలీసు ఉద్యోగులు కొత్వాలుగారికి పూలహారములు వేసిరి. దానికి కొత్వాల్ గారు కృతజ్ఞత [illegible].

భార్యముక్కు నరకుట

[illegible] గ్రామములో ఒక పురుషుడు సంసారకలహములు, సంకటములవలన తనభార్యముక్కు కోసి పారిపోయెను. పోలీసువారు [illegible] వెదకుచున్నారు.

గోలకొండపత్రిక
శ్రీయువనామ సం॥ జ్యేష్ఠ బ॥ ౮
గురువారము

వ్యాయామశాలల నియమావళి

ఇదివరలో నొకసారి మేము వ్యాయామశాలనియమావళి మెడమాకుగల కొన్ని ఆక్షేపణలను వివరించియుంటిమి అప్పుడు మిగిలియుండిన మరికొన్నింటిని యిప్పుడు చర్చింపెదము. ఈనియమావళి సాధించగల మంచిఉద్దేశ్యమేమియు మా దృష్టికి —మేమెంతఆలోచించినను —కన్పించక పోవుటయు, దీనిచే ప్రజలహక్కులకును, అవసరములకును అనవసరముగా గల్గునష్టము అధికమని తోచుటయుమాత్రమేగాక యిదిమనరాష్ట్రమందుచేయబడినకొన్ని ఇతరగష్తీలుఆజ్ఞలవలెన్ క్రమవిరుద్ధముగ కన్పడుచున్నది. అందువలన యీ నియమావళిని యెంతత్వరగా ఉపసంహరించుకొనినఅంత మేలుఅని మేము నమ్ముచున్నాము.

ఈనియమావళి ప్రకటించబడిన జరీదాలో దీనిపేరు కవాయిదా (నియమావళి) అనియున్నను, వాస్తవముగా నిదియొక పెద్దశాసనముగానే యున్నది రూ ౫౦౦ వరకు జుర్మానా, అదిచెల్లించనిపక్షమున ౬ నెలలసాదా ఖైదు విధించవచ్చునని శాసించునట్టిది శాసనమగునా? లేక యేదో సామాన్యనియమావళియగునా? ఈప్రకారము ప్రజలహక్కు స్వాతంత్ర్యములకు సంకోచము కల్గించుచు, యింతపెద్దశాసనమైనదానిని —మనకొకశాసనసభ, మ ఘ వ ప్రభువుగారిదయవల్ల లభించినది, యుండగా —ముందుగా ఆశాసనసభలో ప్రవేశపెట్టి, సభవారి అభిప్రాయమును తెలిసికొనకయే —యిట్లుఅమలుపరుచుట యుక్తముకాదు ఇదిపెద్ద శాసనముకాదు, నియమావళి మాత్రముఅని చెప్పినను ముందుగా శాసనసభవారికి తెలియకుండా దానిని అమలుపరచుట ప్రభువరేణ్యునికి సమ్మతమైనమార్గముకాదు. అందులో ప్రజలహక్కుస్వాతంత్ర్యములకు గొప్పసంకోచము కలిగించు నంతటి నియమావళివిషయములో ముందుగా శాసనసభవారి అభిప్రాయమును కనుగొనుట చాల అవసరము.

మనశాసననిర్మాణ సంఘము శాసనములుచేయుటకై ౧౭ యిస్పందార్ ౧౩౦౭ ఫసలీ తేదిగల మ ఘ వ మనప్రభువరేణ్యునిఫర్మానుద్వారా ... ౧౯ యిస్ఫందారు ౧౩౦౭ తో పైసంఘమును యేర్పా...భువరేణ్యులు మొదటి ...ష్టియందు యిదివ ...యావద్విష లయున, ఏ_ అనుకూలము ...ములు నిర్మింప ...దించియుండెను. ...శాఖలకు పెం ...నాటి సెూ...

మెదకు	
నిజామాబాదు	
మహబూబునగరు	
నల్గొండ	7_8
ఔరంగాబాదు	7_8
బీడు	6_7
నాందేడు	6_10
పర్భణి	6_12
గుల్బర్గా	6_
ఉస్మానాబాదు	7_
రాయచూరు	6_2
బీదరు	6_13

నిషాంగల ఇష్తేహారులో "పౌరుల ధనప్రాణసంరక్షణలు అనుభవసంపన్నులును, సమర్థులునగు వారిచే దేశమందలి వివిధసంఘములయొక్క అవసరములను దృష్టియందుంచుకొని నిర్మించినశాసనములద్వారా జరిగినట్లు యెుండొకమార్గముచేత దేనిచేతను జరుగనేరదు కావున . ప్రజాపాలనాదృష్టితో శాసననిర్మాణమునకై ఒక సంఘమేర్పరుచబడినది" అని ప్రభువుగారు వక్కాణించియున్నారు. మరియు ౧౩ జమాదిలవల్ ౧౩౩౮ హి॥జీనాటి ఫర్మానుద్వారా ప్రభువుగారు "ఆధునికకాలపు అవసరములనుబట్టిచూడగా ప్రస్తుతమున్న శాసననిర్మాణసంఘం వలసినటులపని చేయునట్లు కనుపించుటలేదు వానిచే నేను నాప్రియమైన ప్రజలయొక్క యభివృద్ధికి అవసరమని అనుకొన్నవిధులు పరిపూర్తి యగునని నమ్ముటకు వీలులేదు" అను యభిప్రాయమును వెలిబుచ్చి శాసననిర్మాణసంఘమును యెక్కువ విశాలమొనర్చుటకు ఆచరణకుతీసికొని రావలసిన విషయములను పరిశీలించి అవసరమగు పగోటానంతన అతిత్వరితముగా సిద్ధపరచుటకై ప్రభుత్వ సభాధ్యక్షుని కాజ్ఞాంచియుండిరి

పైకనబరచినవిషయములనుబట్టి చూచిన శాసననిర్మాణసంఘమునుండిమాత్రమే శాసనములుగ వింపవలయునని ప్రభువుగారి అభిప్రాయమైనట్లు దృఢముగా తెలియును. ప్రభువుగారికిఆ అభిప్రాయములేనిచో శాసననిర్మాణసభనువిశాలపరచు ప్రయత్నమే వారికి కలిగియుండజాలదు (మనఅదృష్టమువలనకశాసనసభ నేటికికూడ ప్రాతినిధ్యమునందు,అధికారమునందువిశాలపరచబడక ప్రాచీనస్థితిలోనేయున్నది) ౨వఇస్పందారు౧౩౦౨ ఫస్లీలో జారీచేయబడిన ఖానూన్ చముబౌరికులో ౧౧వదఫానుబట్టి ప్రభువుగారి ఆజ్ఞప్రకారము, ఏ ప్రభుత్వశాఖవారికైనను క్రొత్తశాసనమువసరమైనప్పుడు దాని చిత్తుప్రతిని సిద్ధమొనర్చి శాసననిర్మాణసంఘమునకు పంపించవలయును. పైసంఘము దానినంగీకరించినపిదప, అది మ ఘ వ ప్రభువుగారిసన్నిధికిమంజూరికి పోవలెను. పిమ్మటనే ఆశాసనముఅమలుకురావలెను ప్రస్తుతం యిదేపద్ధతినాగరికదేశములందంతటనుఅమలునందున్నది-

శాసననిర్మాణసంఘము మనరాష్ట్రమున పనిచేయనారంభించి శతసంవత్సరములైనది- కాని దీనిచే జరుపవలసినవనిని వివిధశాఖలవారు తమ యిష్టమువచ్చిన ఖానూనులను, హుకుములను పైసంఘపుసంబంధములేకుండనే నేరుగా సర్కారునుండి మంజూరీచేయించుకొని వానినిఆచరణకు తెచ్చుచుండుటచే ఆచరణలోయెన్నియోయిబ్బందులు కలుగుటవల్లను, మాలు, ఆదాలతు మొకద్దమాలతీర్పుల యందు చిక్కులెక్కువ సంభవించుటవల్లను పూర్వపు ముషీరుఖానూనుగారు సర్కారివారిమంజూరిగైకొని ౬ తీరు౧౩౪౦ ఫసలీ తేదిన యీక్రిందిఆజ్ఞను యివ్వవలసివచ్చెను.

"కొన్నిసమయములలో వివిధ మహకమాలనుంచి శాసనములస్థానమును చిరముగాన్రకమింపగల హుకుములనుజారీచేయుచున్నారు. నానిష్ఫలితము పౌరులహక్కులపైన పడుచున్నది శాసన నిర్మాణసంఘముండగనే యిటులగష్తీలు,కవాయిదులు మొదలగునవిజారీచేయుట సరియగుపద్ధతికాదు. ఏలనఅటులచేయబడినఖానూనులకు ప్రతివారుకూడ లొంగియుండవలయునను నిర్బంధములేదు కావున సాధారణముగా అవసరములగుహుకుములన్నియు ఈసంఘమునుండి మంజూరిపొందినతరువాతనే రాష్ట్రమునందాచరణలో పెట్టబడుట యవసరము. అటులచేయుటవలన ప్రతిన్యాయస్థానమునందుకూడా వానికి వుచితస్థానమొసంగి, వానిప్రకారముఆచరించుకొనుటకనవసరఆక్షేపణలుచేయవీలులేకుండనుండును

మ ఘ వ. గారు ౨౩ తీరు ౧౩౪౦ ఫసలీ తేదీన అంగీకరించిన నేటిశాసనసంఘపు నియమావళిప్రకారముకూడ ఏశాఖవారికిగాని స్వంతముగానైన లేక నేరుగా ప్రభువ్వాంగీకారముచేతనైన, శాసనములుగాని, నియమములుగాని, ఆజ్ఞాపత్రములుగాని ప్రవేశపెట్టునధికారము బొత్తిగాలేదు-

ఇట్లు శాసనసభలోవిచారింపబడనిది యేదిగాని శాసనముగా అమలుజరుగరాదని మొదటినుండియు ఫర్మానులున, శాసనములును స్పష్టముచేసియున్నను యిప్పటికిని ప్రభుత్వశాఖలే నేరుగా గష్తీలను కవాయిదులను చేసి అమలుపరచుచుండుట యెట్లుసమర్థనీయమో మాకర్థమగుటలేదు- అందులో యిప్పటి అఖాడాల నియమావళిచూడ పైజెప్పబడిన క్రమమును నుల్లంఘించుటలో అన్నిటికన్నను రెండుమెట్లు యెక్కువబోయినట్లు తోచుచున్నది ఏలయన ఇంతకుముందుగష్తీలు మ.ఘ.వ. ప్రభువుగారి అనుమతితో జరీదాలో ప్రకటింపబడి శాసనములగుచుండెడివి ప్రస్తుతపు అఖాడాలనియమావళికి ప్రభువుగారిఅనుమతి సంపాదించబడినట్లుకూడ కానరాదు. హోం సెక్రెటరీ కార్యాలయమునుంచినేరుగా జరిదాలో కెక్కినది. ఇంతతొందరకు యేమి అవసరకారణమో అదియైనను తెలుపబడలేదు. తెలుపబడకపోయినను వాదమునకై అట్టిఅవసరమేదో యున్నట్లు అంగీకరించినను, కాలవిళంబమగు నను భయముచే శాసనసభలోవిచారణలేకుండా చేయబడినశాసనముతర్వాతనైనను శాసనసభలో ప్రవేశపెట్టబడునని ప్రకటించుట న్యాయమైయుండెను. ఋణబాధల తగ్గించునుద్దేశ్యముతో చేయుబడిన యొకశాసనము అత్యవసరమగు కారణమున మొదట శాసనసభలో పెట్టబడకయే అమలు పరచబడినను ప్రభువుగారు వెంటనే దాని అమలుకు అనుమతించుచు తర్వాత దానినిశాసనసభలో ప్రవేశపెట్టవలసినదని ఆజ్ఞయిచ్చియుండలేదా? ప్రస్తుతఅఖాడాలనియమావళియయినను ప్రభువుగారి అనుమతితో అమలుజరుపబడి యుండినచో, పై ఋణబాధా నివారణశాసనసందర్భములోవలెనే శాసనసభలో ప్రవేశపెట్టబడుటకుఆజ్ఞయీయబడియుండెడిదని మా ఊహ-

ఎటుజూచినను,ఈనియమావళి ప్రజల హక్కులకు భంగకరమును, శాసనసభవారికి ఉదారహృదయులగు ప్రభువుగారిచేయేర్పరుచబడినఅధికారమునకును భంగకరముగానున్నది- కాబట్టి శాసనసభాకార్యదర్శిగారును,శాసనసభాసభ్యులును ఈవిషయమును సంపూర్ణముగా ఆలోచించి యీవ్యాయామశాలలనియమావళియొక్క దానివంటి తక్కువక్రమవిరుద్ధములగు ఆజ్ఞలనుగూడ రద్దుచేయించి ప్రభువుగారి ఆశయములకు భంగము లేకుండ జేయ యత్నింతురని ఆశించుచున్నాము-

మనరాష్ట్రములో అసలువ్యాయామశాలలు లెక్కకువచ్చునన్ని యున్నవా? అని... జేహా

బరోడాలో స్త్రీలకు గొప్ప వారసత్వపు హక్కులు

హిందూ స్త్రీలకు వారసత్వపు హక్కులొసగుటయందు బరోడా సంస్థానమున కొన్ని క్రొత్త శాసనములను ప్రవేశపెట్టి భారతదేశములోని ఇతర భాగములకు మార్గము చూపినది.

బరోడా సంస్థానాధిపతి తన సంస్థానమందు స్త్రీలయొక్క స్థితిని బాగుపరచుటయందు చెక్కు చెదరని శ్రద్ధ జూపిన ఫలితము గనిపుడు మొదటిసారి హిందూ విడాకుల చట్టము ప్రవేశపెట్టబడినది మరియు హిందూ వారసత్వపు చట్టమునందు కొన్ని సవరణలు చేయబడినవి. ఈ సవరణలు హిందూ స్త్రీలకు వారసత్వపు హక్కులనిచ్చుచున్నవి. ఒక సమిష్టి కుటుంబములో నొక స్త్రీ తన భర్త చనిపోయినపిదప పురుషునితో సమానముగ ఆస్తి పొందుటకు హక్కు కలిగియుండును.

పార్టిషను ఐనట్టిగాని లేక ప్రత్యేకమైనట్టిగాని ఆస్తి విషయమున భర్త చనిపోయినపిదప భార్య తన కుమారునితో సమానముగ వంతుకు హక్కు పొందును. విధవయొక్క కోడలు భార్య తనతరువాత వారసురాలగును. విధవయొక్క కూమార్తె, తన మామగారి ఆస్తినుండి పోషింపబడుటకు ఏలాగైనను తన తండ్రితో కలిసి నివసించుచో తండ్రి ఆస్తినుండి పోషింపబడుటకు హక్కు పొందును. అవివాహితయగు కుమార్తె తన సోదరుని వంతులో నాల్గవభాగము వరకు సమానముగ వంతుకు హక్కు పొందును.

ముందుగ చనిపోయిన కుమార్తెయొక్క కుమార్తెలు తక్కిన కుమార్తెలతో సమానముగ వంతుకు హక్కు పొందగలరు.

స్త్రీ ధనముగగాని లేక వారసత్వముగగాని, పొందినయాస్తి రూ ౧౨౦౦౦ కంటె నెక్కువకానప్పుడు తనయిష్టము వచ్చినట్లు ఆస్తిని అమ్మివేయుటకు పూర్తి హక్కు పొందును.

ఇండియన్ మిలిటరీ అకాడమీ పరీక్షా ఫలితములు

డెహ్రాడూను ఇండియన్ మిలిటరీ అకాడమీలో విద్యార్థులను చేర్చుకొనుటకు ౧౯౩౬వ సం॥ మార్చినెల ౨౫వ తేదిన ఢిల్లీలో పోటీపరీక్ష జరుపబడెను. ఆపరీక్షా ఫలితములు ప్రకటింపబడినవి. అవసరమైన మెడికల్ పరీక్షలో నెగ్గగలిగినయెడల వారు అకాడమీలో చేర్చుకొనబడుదురు.

సాధారణముగ నుండవలసినసంఖ్య పయినొకటైనను నొకస్థానము గూడ యిప్పుడు కల్పింపబడినది. ఏలనన గాయకాడమీలో విద్యనభ్యసించుచుండి నడుమ వదలిపెట్టివెళ్లిన ఒకని స్థానమును పూర్తి చేయుటకు వారస్థానము ఇట్లు ఏర్పరచబడెను.

ను మొన్న మొన్ననే జరిగిన హైదరాబాదు సివిలునర్వీసు స్మారకదినోత్సవములో సర్ ఆక్బరు హైదరు నవాబ్ జంగ్ గారు మనరాష్ట్ర ప్రజలస్థితి

... నర ... యున మెట్లో ...

... ప్పీ ...

ఆంధ్ర వైద్య సమావేశము

మూడవ దినచర్య

విశాఖపట్నం జూను ౧౨.

సభవారేళను యొక్క శాస్త్ర పరిశోధనశాఖ నేడు పూర్వమున కింగుజార్జి ఆస్పత్రిని దర్శించిన తరువాత నేటిస భాకార్యక్రమమును మరల ప్రారంభించెను. డా॥ కేశవస్వామిగారు ఎక్సరేఛాయల ప్రదర్శనముతో నొక యుపన్యాసము గావించిరి. పిమ్మట వరములకు సంబంధించిన వ్యాధులను ప్రదర్శించు సినిమాఫిల్ములు కింగుజార్జి ఆస్పత్రిలో తీసికొనబడినవి, ప్రదర్శింపబడెను. పిమ్మట, "వాగోన్యము" గూర్చి కొన్ని ఫిల్ములు చేయదలంచినవే ప్రదర్శింపబడెను. తెనాలినుండి డా॥ జి వి సుబ్బారావుగారు "గాయపిలుపు" గూర్చి తమవ్యాసమును చదివిరి. గాయములను తెలిసి తెలియని వైద్యములవల్ల ప్రమాదములు సంభవించిన అనేకసందర్భములను వర్ణించిరి. డా॥ దివాకరరావుగారు తమవ్యాసములో తెలిసి తెలియని మూలికల్లోకాకపట్టణపుయున వైద్యులవలన కూడ అనేకప్రమాదములు సంభవించుటను గూర్చి నిదర్శనములను తెలిపిరి. డా॥ టి ఎన్ రామచంద్రరావు, డా॥ బక్షీ, డా॥ టాన్, డా॥ కృష్ణారావుగార్లు ఉమ్మెసిటీలో అనేకవిషయముల గూర్చి వ్యాసములు చదివిరి. డా॥ శేషాచార్యులుగారు "మానవ హృదయము పనిచేయువిధము" గూర్చి యొక వ్యాసము చదివిరి. డా॥ గోవిందనాయకుగారు మశూచికమునకు నూతన చికిత్సా పద్ధతి గూర్చి యొకవ్యాసము చదివిరి.

ఇంకను మరిపది వ్యాసములు దేశమందు వివిధ ప్రాంతములనుండి చేరినవి. వాటిని సభలో చదువుటకు వ్యవధి చాలకుండెను.

ప్రకటన

ఇందుమూలమున అందరికి తెలియజేయుట యేమనగా, బొకారములో జమాల్ పురం కండ్లోజిగారి ౨౨౩౯-౨౨౪౦-౨౨౪౧ నెంబర్లుగల యిండ్లనేను ఖరీదుచేసి బై చేయించుకొనుచున్నాను. గనుక యెవరికైన వ్యాజ్యరు వుండేయెడల ౨౦ అమర్దాదు ౧౩౪౫ ఫ లోగా నాకు సమక్షమున గాని వ్రాతమూలముగాగాని తెలియజేయవలసినది. తరువాతవచ్చే వ్యాజ్యరులు చెల్లజాలవు.

ఇట్లు

౧౩-౯-౪౫ ఫ

మొరకల సత్యయ్య

(౨౧౨౦) బొకారం

ట ముషీరాబాదు

పరోపకారిణి బాలికాధర్మపాఠశాల వార్షికోత్సవము జరుగుట

౧౩-౬-౩౬ ౫ గంటలనుండి ఈసంస్థయొక్క బాలికల ౧౫ తేదిరము పు బహుమానముల కొసంగుటకు నియమింపబడి సమయోచితముగా పౌరులలో స్త్రీపురుషులు రమారమి రెండువందలమంది దయచేసిరి. శ్రీయుత ఆర్ యస్ నాయుడు బారిష్టరుగారును వారి శ్రీమతిగారును శ్రీసౌభాగ్యవతి యాగమూలతీబాయి నాయుడుగారును సకాలమునకు దయచేసి బాలికల ఆటపండ్లమును లోయాకొవి పాఠశాలకై ప్రత్యేకస్థలము లేనందువలన శ్రీయుత దాసారంగయ్యగారి ఆవరణలో బాలికలు మూర్ఛబడితటల జరిగినవి. తర్వాత పాఠశాలాంగణమందు సభ అందరును చేరిరి. సరిగా ౫ ౧/౨ గంటలకు అధ్యక్షులుగు ఆర్ యస్ నాయుడుగారును వారియర్ధాంగియు వచ్చినారైరి. కార్యకమము ౨౧ బాలికలు దైవప్రార్థనసంగీతయుక్తముగా చేసిరి. ... యుక్తుల గారికి స్వాగతకీర్తనము జరిగెను. ... గౌరవకార్యదర్శియగు శ్రీ ... దేసుగారు ... గత సంవత్సరపు నివేదిక ... ఇంగ్లీషు భాషయందు తెలుగుభాషయందు జదివిరి. శ్రీసౌభాగ్యవతియగు మాలతీబాయి నాయుడుగారు ... బాలికలవిద్యావిషయక పోటీకి నిమిత్తము పోటీకినిచ్చి తనహస్తములతో బహుమానములనిచ్చి బాలికలకు ఆనందము చేసిరి. ౫ కార్యక్రమ శ్రీయుత ఆర్ యస్ నాయుడుగారు కరతాళధ్వనులతో తమ అధ్యక్షోపన్యాసమును ప్రారంభించిరి. నాయుడుగారు పాఠశాల శైశవదశనుండియు అభివృద్ధిపరచిరి. కొంతకాలము క్రితం పట్టణములో ను, ఫూనీకతో సాధించి తనజీవితమును స్త్రీవిద్యకై యర్పించిరి, ముస్లిము బాలికలతో దవయింటిలో బడిని ప్రారంభించి ౨౨ సంవత్సరములలో బాలికలకై అత్యుత్తమమగు సంస్థగా చేయుట యొక్క అభివృద్ధియు ఆత్మబలమును త్యాగమును జూపుచున్నదని శ్రీమతి తమ్మిగారిని ప్రశంసించిరి. పైతెగవారైనను వున్నతిని పొందవలెనన్న స్త్రీలువిద్యనభ్యసించవలెనను ఆశయము కలిగియుండవలెనని యుపన్యాసకర్తలు నొక్కి చెప్పిరి. సికింద్రాబాదు హైదరాబాదునగరములలో ఆ వంతు ... ఆమీరులు ... నియు వారిండ్లశుభకార్యములందు పండుగలయందును వంద లక్షలాది ద్రవ్యమును వ్యయపరచి దేవుని కైంకర్యములకు మాత్రముబాలిక పాఠశాలలకు గాల్సి డబ్బులు ఏమాత్రము చేయుటకు ముందునకు రావలయునని ఆలోచించవలెనని నాతని కోరిరి. కేవలము దేశమునకు మేలుచేయువారలవియు చెప్పిరి. ఈసంస్థ ప్రారంభించి బడిని దానముచేసిన శ్రీయుత రావుబహద్దూరు ముస్లిము రంగ కృష్ణయ్యగారిని పొగడిరి ఇటువంటి సేవలుచేయుటయొక్క విద్యావిధానము పాఠశాలలకు దాతలు ధనవంతులగు పౌరులచే ఆశ్రయించవలెనని చెప్పిరి. శ్రీయుత తాతాచారిగారు పాఠశాలాభివృద్ధికై పాటుపడిన దానికి నాయకుగారభినందించిరి అధ్యక్షుల ఉపన్యాసము సమాప్తి కాగానే శ్రీయుత కృష్ణమరావుగారు పాఠశాలకై తేనె తల్లిగారైన వీరమ్మగారు చేసిన త్యాగమును చెప్పుచు యీ మెను జరావస్థయందున్నను మొక్కలు గామింగుచున్నదనియు యీ మెను బాగుగా శుభచింతకులు పాఠశాలను వదలకుడని ప్రార్థించెను.

ఇంతకంటె తెలుగు నివేదికను పంపియున్నాను. ప్రతిమున అంశములను వుపయోగించెదరని నమ్మెదను.

రా యోగ్యశీలాదేవి

సికింద్రాబాదు

18-6-36

బాలికల ఉన్నతపాఠశాల - హైదరాబాదు

గానపరిదానోత్సవము

[కేవలము స్త్రీలకొరకే]

... ౨౧ శుక్రవారము (౨౧-౬-౩౬) సా ...
... లో శ్రీ శ్రీ శ్రీ గద్వాల మహా
మహారాణి వరలక్ష్మమ్మగారి యాధిపత్య
సంభాషణలు మొదలగునవి కార్య
... లందరు సకాలమునకు దయచేయ ...
(రాజాబహద్దరు) వేంకట ...
... ప్రెసి ... పాఠశా ...

... మ ... లో ... మా ... నది ... దీని ... మొ ... గను ... అభా ... నిన్న ... త్రా ... చేయ

ఆంధ్రదేశవార్తలు

[illegible] ౩

కాంగ్రెసు ప్రచారము

ఇప్పుడాంధ్రదేశమునందు కాంగ్రెసుసంఘ సభ్యుల చేర్చుటకై విరివిగా ప్రచారము చేయుచున్నారు. నందిగామ మచిలీపట్టణము భీమునిపట్టణము విశాఖపట్టణము [illegible] పాలూరు [illegible] పార్వతీపురము [illegible] విజయనగరములలో నీ ప్రచారము జరిగినది. మొత్తముమీద ఆంధ్రదేశానికిచ్చిన స్థానాలకంటె తక్కువ మంది సభ్యులు చేరరట.

అగ్నిప్రమాదము

ఈవారమునందు [illegible] బెజవాడ వంటి గ్రామములలో తెనుగంచిప్రోలు, చింతలపాడు మార్కాపురము దగ్గరనున్న [illegible] గ్రామములలో అగ్నిప్రమాదమువలన కొన్ని యిండ్లు తగులబడెను.

ఆంధ్రబ్యాంకు కార్యదర్శిగా నిప్పుడు పనిచేయుచున్న [illegible] రాజీనామానిచ్చినట్టు తెలియుచున్నది.

బ్రిటిషు యిండియాలో నైజాం దొంగలగుంపు

నైజాం ప్రాంతమునుండి ఒక దొంగలగుంపు బ్రిటిషు ప్రాంతమునకుపారిపోయి [illegible] ఎల్లప్ప ఒక [illegible] దొంగతనముచేసెను. ఈగుంపును పట్టుకొనుటకు ప్రయత్నములు చేయబడుచున్నవి.

ఇండ్లపన్ను జాస్తిచేయుటచే పెద్దాపురముపౌరులు [illegible] కమిషనరుకు, కలెక్టరుకు దీ విషయమై అర్జీ పంప తీర్మానించిరి.

[illegible] తేదిన [illegible] నొకడు రైలుకట్టడాలు [illegible] రైలుచే విపరీతముగా [illegible] మరణించెను.

[illegible] తేదిన [illegible] [illegible] వృద్ధుడొకడు మృతినొందెను.

ఆంధ్రదేశాభిమానసంఘ [illegible] శ్రీయుత [illegible] సంవత్సరము జూలైనెలలో బెజవాడయందు జరుపుటకు [illegible] ఈనెల ౩ వ తేది బెజవాడలో [illegible] సమావేశమును జరిగెను. అనధికారులైన [illegible] అహ్వానసంఘముగా ఏర్పడి దేశీయాభిమానంసెప్టి [illegible] సభ్యులుగా చేర్చుకొనుటకు అహ్వానసంఘసభ్యుని రుసుము [illegible] రూ ల [illegible] మహాసభ [illegible] రాజా [illegible] పంతులుగారు చందాలు వసూలుచేయుటకును తీర్మానింపబడెను.

బ్రిటిషు యిండియామీద యెత్తితే నోరుమూయు మహారాజు

[illegible] అనే ఒక ఫ్రెంచిగ్రంథకర్త యిటీవలయిండోరు [illegible] మహారాజాగారితో ఒక సంభాషణ [illegible] అప్పుడు [illegible] మహారాజా [illegible] ఫలావిషయాలు చాలా బాగున్న రాజాగారిముఖము కొంచెంతెయి [illegible] విద్యానిర్బంధము [illegible] [illegible] ఫ్రెంచిగ్రంథ [illegible] [illegible]

తమిళరాష్ట్ర కాంగ్రెసు కార్యకారి మండలి

ఎన్నికలవిషయమునకై సివిలుబోర్డు స్థాపించుట

తిరుచినాపల్లి జూలై ౧౬ —

తమిళనాడు కాంగ్రెసుకార్యవర్గము ఇచటనిన్నటిదినము సమావేశమయి ప్రతివత్సరము రాష్ట్రీయసివిలుబోర్డు స్థాపించవలెనని తీర్మానించిరి.

౧౯౩౪-౩౫ సంవత్సరపు బోర్డుసభ్యులుగా ఈక్రిందివారు ఎన్నుకొనబడిరి — శ్రీ నాగేశ్వరరావు, ఎస్ సత్యమూర్తి, శ్రీభాష్యం, సి ఎస్ [illegible] రంగస్వామి అయ్యంగారు, ఎస్ [illegible] శ్రీనివాసన, డా॥ టీ.ఎస్.ఎస్. రాజను, టి ఎస్ అవినాశలింగం చెట్టి, శ్రీమతిలక్ష్మీశంకరయ్యరు, శ్రీమతి రుక్మిణీలక్ష్మీపతి గారు మున్నగువారలు ఎన్నుకొనబడిరి.

ఎస్ సత్యమూర్తిగారు అధ్యక్షులుగ నుందురు.

భక్తవత్సలం కుమారస్వామిరాజాగారు కార్యదర్శులుగ నుందురు. ఎన్నికలకొరకునిబంధన లేర్పరచుటకు యీబోర్డునకు అధికారముండును.

మద్రాసుప్రభుత్వము వారికి ఇండియా ప్రభుత్వమువారొసంగిన [illegible] రూపాయలు [illegible] వినియోగించుటను జాగ్రత్తగ పరిశీలించుచు రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘమునకు [illegible] తెలియజేయవలసినదిగా, వేరొక తీర్మానము గావింపబడినది.

మదరాసులో కాంగ్రెసుమండపము ౧౯౩౪-౩౫ సంవత్సరములో [illegible] జరుగవలెనని తీర్మానించబడెను. రాష్ట్రీయ జిల్లా తాలూకాసంఘముల కార్యాలయములలో జాతీయపత్రికలు స్థాపించవలెనని వేరొకతీర్మానముగలదు.

సత్యాగ్రహములు ప్రవేశపెట్టబడినతరువాత [illegible] ఏమయినపేరు [illegible] తిరిగిచేర్చుకొనుటకు తగినప్రయత్నముచేయవలెనని తాలూకా కాంగ్రెసుసంఘములు హెచ్చరింపబడినవి. జిల్లాయంతయు కాంగ్రెసు ప్రచారము [illegible] కాంగ్రెసు సంఘములు హెచ్చరించబడినవి. క్వెట్టాభూకంపమున నష్టపోయినవారికి సహాయముచేయుటకేర్పడిన నిధికితో [illegible] ప్రజలు కోరబడిరి.

[illegible] హత్యచేయుట

[illegible] సమీపమునందున్న [illegible] స్టేషనులో [illegible] [illegible] స్టేషనులో [illegible] తుపాకినిప్రయోగించి [illegible] దారుణకృత్యముల గావించెనని [illegible] తెలియుచున్నది. [illegible] చంపబడిరి.

క్వెట్టా భూకంపముచే మంగళ్లకు గిరాకి

[illegible] క్వెట్టాభూకంపమువల్ల చనిపోయిన వేయిమందికి శ్రాద్ధము [illegible] బ్రాహ్మణులకు [illegible] బ్రాహ్మణులకు [illegible] శాస్త్రప్రకారము [illegible] స్వీకరింపబడలేదు.

ఈశ్రాద్ధముల సమయమున [illegible] మంగళ్లకుచాల డిమాండుయుండినది. [illegible] రూపాయలు [illegible] మంగళ్లకట్టుని [illegible]

తిరువానూరులో క్వెట్టా నిధి

[illegible] క్వెట్టాభూకంపసహాయనిధికి [illegible] మహారాజాగారు రు ౧౦౦౦౦ భూరివిరాళ మొసంగిరి. సంస్థానమున భూకంపసహాయనిధి వసూలుచేయుటకు [illegible] చేయుచున్నారు.

[illegible] రైల్వేబోర్డు రైలుపనివాండ్ర సంయుక్త సమావేశము

రైల్వేబోర్డు అఖిలభారత రైల్వేమెన్సు ఫెడరేషను [illegible] అర్థసాంవత్సరిక సమావేశము [illegible] తేదులందు సిమ్లాలో కూడనున్నది. ఈ సమావేశమునందు పనికాలముయొక్క గంటలను హెచ్చించుటనిబంధనలు, పరిశ్రమయజమానులసంఘమును గుర్తించుటకు నిబంధనలు, [illegible] ఉద్యోగముచేయు వారికి వసతిగృహములు, రైల్వేలలో [illegible] ఉద్యోగుల [illegible] నిర్ణయించి ప్రమోషన్ యిచ్చుట రైల్వే అస్పత్రులలో స్త్రీ డాక్టరులను నియమించుట [illegible] [illegible] చర్చింపబడును.

అమెరికాధ్యక్షుని మధ్యవర్తిత్వపు [illegible]

అమెరికాలో [illegible] రూ ౫౦౦౦౦౦ [illegible] [illegible] [illegible] సమాధానపరచి [illegible] [illegible] తెలియుటలేదు.

గాంధీ శిల్పదానికి ముద్దిడునట్లు చిత్రము

[illegible]

మహాత్ముని రహస్య పరిశోధనలు

[illegible]

పటేలు దానము ప్రభుత్వము పాలా

[illegible]

హరిజనులకు కిటుకుగుండా విద్య

[illegible]

రిజిస్టరు చేయించుకొన్న ట్రేడుమార్కుపై పోలీసుల దాడి

[illegible]

పాలస్తీనా ధర్మశాల ఆంగ్లేయాధికార పరిశోధనలు

[illegible]

రాజకీయ నేరస్థుల విడుదల

[illegible]

హరిజన సేవ

[illegible]

గోపాలకృష్ణ వర్ధంతి

[illegible]

రాయచూర్ మంత్రిగారిచే బిల్డింగ్ ఆఫీసు పరిశీలన

[illegible]

సంస్కృత పాఠశాల

[illegible]

వైస్రాయితో ఈనాందార్ల మొఱ

ఈనాందారుల రాయబారానికి వైస్రాయి జవాబు?

[illegible]

ఈనాందారుల వాదనారూపము

[illegible]

వైస్రాయిగారి సమాధానం

[illegible]

హరిజన సేవ

[illegible]

వింతలు విశేషములు

పన్నులు కట్ట నిరాకరించిన దిగంబరులు

[illegible]

బ్రిటిషు నౌరులు

[illegible]

నీకేవిజ్ఞప్తికి గలదు

[illegible]

తరంగముల ఎత్తు

[illegible]

గడితెని ఎక్కువ గుడ్లు పెట్టుట

[illegible]

అనువంశికమైన వేదుగుబాటు

[illegible]

చెవిటివారి టాకీలు

[illegible]

చనిపోవుదినము తెలుపుట

[illegible]

చంద్రమండలము నందుకొనుట

[illegible]

అతివేగముగ పదార్థము

[illegible]

స్కాట్లండులో దిగంబరులు

[illegible]

వ్యవసాయం

ఇతర దేశాలు—మన దేశం

ఐర్లండు

పారిశ్రామిక విప్లవం వచ్చాక వ్యవసాయం వృద్ధి చెందెను. వ్యవసాయిక కళాశాలలందు రైతులకు నిర్బంధ శిక్షణ నిచ్చుచుండిరి. శాస్త్రజ్ఞుల సలహాలను, ప్రభుత్వము ధనమును, ఇచ్చి వ్యవసాయకులను ప్రోత్సహించుచుండెను. రైతులకు తరచుగు శాసనముల సైతంచేసి సాయపడిరి. అవసరం ఉన్నప్పుడు విమానాలు సైతం పంపించేయుచుండినది ప్రభుత్వం. జమీందారులు సైతం వ్యవసాయం చేయవలసిందిగా నిర్బంధించి అంటుకు ఎక్కువ భూములుండుటకు వీలు గాకుండాచేసిరి. కొన్ని ఫారాలు కట్టి పరిశోధనలు సలిపి రైతులకు బోధించుచుండెడివారు. రైతులు తక్కువ కష్టంతో ఎక్కువ ఫలమును పొందుచుండిరి.

ఎన్ని పనులుండి ఎంతపండించి ఫలసాయం పాపం మాకు సెలలకుమించి సరిపోదు.

జర్మనీ

ఈదేశంలో వ్యవసాయదారులకు ఉపకరించు సహకార సంఘాలను స్థాపించి, అవసరమగు ఋణ్పులకు ధనము నొసగుచూ పరస్పర సహాయమును పెంపొందించుచూ, శాస్త్ర పరిశోధనల గావించుచూ, పైరులకు క్రొత్త ఎరువులను కనిపెట్టి వ్యవసాయమును సుఖజీవనము చేసెను. ప్రథమంలో ఎరువులు కనిపెట్టింది ఈదేశశాస్త్రజ్ఞుడు రెక్సిర్థు.

అమెరికా

ఈదేశంలో అన్నివిధాల పంటలూ పండిస్తారు. పంటను శాస్త్రరీత్యా వ్యవసాయదారులు జాగ్రత్తగనూ, బాగుగనూ, పండించి తమకు యావసరమైనదాని నుంచుకొని ఎక్కువవున్న దానిని ఇతరదేశాలకెగుమతి చేయుచూ, ఇతరదేశాలకు సహాయంచేసి ఎలా, తమసంపదనభివృద్ధి పరచుకొనియూ, ఎక్కువసుఖిత్వంగా ఉన్నారు. ఈదేశంలో కళాశాలలను స్థాపించి వ్యవసాయశాఖలందు పరిశోధన పట్టములవిచ్చుచుండిరి. ఈ దేశంలో ఉన్నన్ని కళాశాలలింకేదేశంలో నూ లేవు.

డెన్మార్కు

ఇక్కడ డెయిరీ, ఫార్మింగు ఎక్కువ. అచ్చటనుండి మట్టు ప్రక్కలనున్న జర్మనీ, ఫ్రాన్సు, ఇటలీయున్న గుదేశాలకెన్న పాలు, కోళ్ళు, రై ధాన్యం, బార్లీ ఎగుమతిచేస్తూ వ్యాపారం బ్రాంగా సాగించేవారు, కొంతకాలానికి ఆదేశస్థులు ఇచ్చట నుండి ఆయా పదార్థాలను తెప్పించుకొనుట మానిరి. దాంతో డెన్మార్కు ప్రజలు నిస్పృహచెందక తమ పొలాల్ని బీడుగా చేసి దేశములో ప్రతి వ్యక్తి యూ తప్పక వ్యవసాయం చేయాలని నిర్బంధశాసనాన్ని గావించి, పశుసంపదను, కోళ్ళ సంపదను యభివృద్ధి పరచుకొని తమకవసరంయగు పదార్థాలనుంచుకొని మిగతవానిని, ఇతర దేశాల కెగుమతిచేసి లాభంపొందుచున్నారు. సహకారసంఘాలు విరివిగా ఉన్నాయి.

ఇక మన దేశం

మనదేశంలో ఇలాంటిసౌకర్యా లేమాత్రం లేవు. ప్రభుత్వం పేరుకు మాత్రం కాయంబర్తూరులో, వ్యవసాయ కళాశాల స్థాపించి యుండలినిద్యార్థులకు పాశ్చాత్యపద్ధతుల నేర్పుతున్నారు. గాని మన వ్యవసాయ పద్ధతులలో తర్ఫీయతు చేయుటలేదు, మార్కెటింగు, గ్రేడింగు సౌకర్యాలు లేవు. ఎరువుల సైతం జాగ్రత్తచేసి సుఖాని చ్చునిక్కడ లేదు. ఎరువులు చేయుటకు తగినన్ని సౌకర్యాలు లేవు. మనదేశంలో ఓపట్టణానికిం కోపట్టణానికి సంబంధం లేదానికి రోడ్ల్లు లేవు. వివర ఎగుమతిచేయు దేశం ఇలాగు ఉగు మతుం చేసి కావలసివచ్చెను. మన రైతు ఇతరదేశాలవారికన్న ౧౦రెట్లు కష్టపడి కంగా చేసినవారి ఫలసాయంలో ౧౦౦ వంతున్నా లేదు. ఇందుకు [illegible] ప్రభుత్వమే బాధ్యత.

పరిశ్రమలు

పింగాణీ పనులు

మనరాష్ట్రములోనికి ప్రతిసంవత్సరము సుమారు ౨౫,౦౦౦౦ ల విలువగల పింగాణీసామానులు దిగుమతియగును. ధనవంతుని యిల్లైననసరే, దరిద్రుని యిల్లైననసరే కొద్దిగానైనను పింగాణిసామాను ఉపయోగించని యిల్లులేదు. ప్రతివారము ఎంతెంతో పింగాణిసామాను సమ్మివేయని వేలము చోటులేదు. కాబట్టి పింగాణి పరిశ్రమపరిశోధించదగినది.

నాగపూరు విశ్వవిద్యాలయమునకు ఠంలతులయూపాయల ఉదారవిరాళమును ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయమునకు గొప్పగ్రంథ భాండారములను యిచ్చి తమపేరును చిరస్మరణీయముగ చేసికొన్న శ్రీ. శే. గా. రావుబహాదర్ డి. లక్ష్మీనారాయణ (కమ్టీ) గారికి యీపింగాణిపరిశ్రమలో మిక్కుట అభిమానము. మధ్యరాష్ట్రములలో నారి పరిశ్రమవిషయములో కొంతకృషి గావించిరి. ఇందుకుగాను వారు ఇంగ్లండునుండి యీపరిశ్రమయందు పండితుడగు చార్లెస్ జె. బైడీగారిని పిలిపించిరి. బైడీగారుచేసిన పింగాణీనమూనాలు యీ రాష్ట్రములో నవాబు సాలార్‌జంగ్ బహాదరుగారికిని, యితరులకును రావుబహాదర్‌గారి ప్రతినిధిచే చూపబడినవి. అవిచాలా బాగుండెను. దిగుమతిచేయబడిన విదేశ సరకుతో తులతూగుచుండెను.

రావుబహాదర్‌గారి పూర్వికులు కరీంనగర్ జిల్లాలో మంథనకు చెందినవారు. మధ్యరాష్ట్రములో పనినుంచివిరమించుకొన్నతర్వాత వారు మనరాష్ట్రములో నిలిచిపోవతలనని నిశ్చయించుకొని, అందుకు యిక్కడయిల్లు, ఆస్తికొనెను. వారు యీసంస్థానములో పింగాణీపరిశ్రమను, చేమరుపరిశ్రమను వృద్ధిచేయదలచి ముందుగాకొన్ని విచారణలను గావించెను. కాని వారనుకొన్నది నెరవేరకముందే వారు కీర్తిశేషులైరి.

ఈపరిశ్రమలో యిష్టముగలవారి కొఱకు వారు విచారణలలో మనరాష్ట్రమందలి స్థలములనుగూర్చి సేకరించిన యీక్రిందివిషయములు తెలుపబడుచున్నవి.

తెల్లబంకమన్ను యీక్రిందిచోట్లలో దొరకును. రాయచూరు, నవన్ని, శంకరపల్లి, కంధన, బీదరుజిల్లాలో మట్టిగుడ, దిచ్పల్లి, ఔరంగాబాదు, దౌలతాబాదు, కాజీపేట, కరీంనగరము, గద్వాల, దేవరకొండ వికారాబాదులో గొల్లగుడసమీపమున మెల్లకొండ ఎఱ్ఱబంకమన్ను శంకరపల్లి పసుపుపచ్చబంకమన్ను గొల్లగుడ భూస్ఫటికము రాయచూరు, ఔరంగాబాదు, కరీంనగరు.

స్ఫటికమృత్తిక రాయచూరు, గుల్బర్గా, హైదరాబాదు, జాల్నా, ఔరంగాబాదు, కరీంనగరు.

శిలాస్ఫటికము హైదరాబాదు చుట్టుపట్లలో

నుంచికూలిక మనరాష్ట్రముయొక్క సరిహద్దులలో కావలసినంత దొరకును. బలార్షావద్ద బొగ్గుగనుల సమీపమునను యిది దొరకును.

ముల్కీ-యిండస్ట్రీస్.

దమ్ము దీర్ఘశ్వాస కుండా టీకా షి

[illegible]

వేయువిధానము

[illegible]

(Diaphragm)

[illegible]

మీకిష్టంవచ్చినంతతినవచ్చు

[illegible]

గోలకొండపత్రిక

ప్రతి సోమ, గురువారములలో ప్రకటింపబడును

సంవత్సరముచందా రూ. ౬-౦-౦
అర్ధసంవత్సరముచందా రూ. ౩-౦-౦
(అర్ధ సంవత్సరముకంటె తక్కువచందా తీసికొనబడదు)

విడిపత్రిక ౦-౧-౦
ప్రాతపత్రికకు వెల ప్రత్యేకము

ప్రకటనరేట్లు ప్రత్యేకముగ వ్రాసినతెలుపబడును.

కంట్రాక్టు రేట్లు చాలాసరసము గనుక వర్తకులకు మంచిలాభము.

మేనేజరు
గోలకొండపత్రిక కార్యాలయము
[ట్రూప్ బజార్—హైదరాబాదు (దక్కన్)]

REG. No. N. 45 Reg. No. M. 328

STAMP

Printed and published by G Ramakrishna Reddy at the Golkonda Power Press, Hyderabad